

موضوع: نظام موضوعات سخنرانی‌های عمومی حرم مطهر رضوی در اعیاد شعبانیه
تدوین: واحد هیئت اندیشه و رز معاونت تبلیغات اسلامی استان قدس رضوی
پدیدآورندگان: حجت الاسلام سید محمد ضیایی، آقای عبدالرضا آتشین
صدف، حجت الاسلام علی ابهری، حجت الاسلام سید هادی ضیایی

ویراستار ادبی: سید علی آقایی

گرافیک: استودیو نبی (رضا نبی‌زاده - علی موسایی‌پور)

سال چاپ: ۱۴۰۳

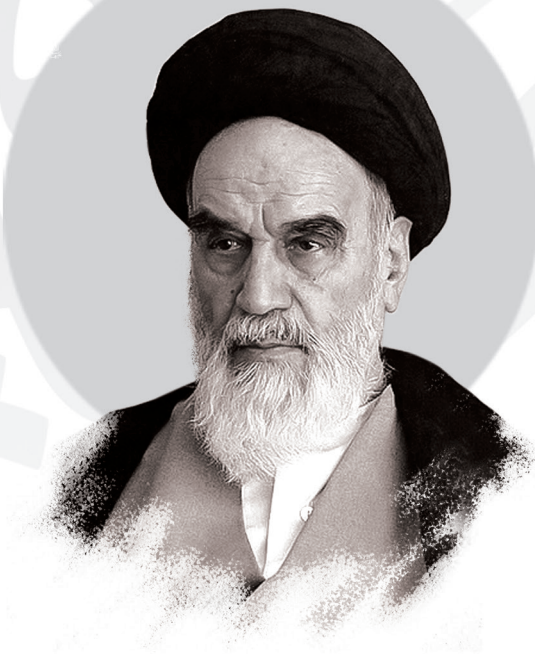
تعداد صفحات: ۸۰ صفحه

مشخصات ظاهری: قطع رقعی

نظام موضوعات سخنرانی های عمومی حرم مطهر رضوی

ایستادگی

سنگ

امام خمینی رحمة الله عليه:

اگر عید ولادت حضرت رسول -صلی الله علیه و آله و سلم- بزرگترین عید است برای مسلمین از باب اینکه موفق به توسعه آن چیزهایی که می خواست توسعه بدهد نشد، چون حضرت صاحب - سلام الله علیه - این معنا را اجرا خواهد کرد و در تمام عالم زمین را پراز عدل و داد خواهد کرد به همه مراتب عدالت، به همه مراتب دادخواهی، باید ما بگوییم که عید شعبان، عید تولد حضرت مهدی - سلام الله علیه - بزرگترین عید است برای تمام بشر.

(صحیفه نور، ج ۱۲، ص ۴۸۰-۴۸۳)

مقام معظم رهبری:

انتظار، یعنی دل سرشار از امید بودن نسبت به پایان راه زندگی بشر. ممکن است کسانی آن دوران را نبینند و نتوانند درک کنند - فاصله هست - اما بلاشک آن دوران وجود دارد؛ لذا تبریک این عید - که عید امید و عید انتظار فرج و گشایش است - درست نقطه‌ی مقابل آن چیزی است که دشمن می‌خواهد به وجود بیاورد. ما آن وقتی می‌توانیم حقیقتاً منتظر به حساب بیاییم که زمینه را آماده کنیم. برای ظهور مهدی موعود (ارواح‌افاده) زمینه باید آماده بشود؛ و آن عبارت از عمل کردن به احکام اسلامی و حاکمیت قرآن و اسلام است... اولین قدم برای حاکمیت اسلام و برای نزدیک شدن ملت‌های مسلمان به عهد ظهور مهدی موعود (ارواح‌افاده و عجل‌الله‌فرجه)، به‌وسیله‌ی ملت ایران برداشته شده است؛ و آن، ایجاد حاکمیت قرآن است.

(بیانات در دیدار مردم قم ۱۳۷۰/۱۷۳)

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۲
امام خمینی علیه السلام یک عنصر الهی بی نظیر.....	۱۵
سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب.....	۱۵
تبیین موضوع و پیام.....	۱۵
مستندات.....	۱۶
منابع مطالعاتی برای مخاطب.....	۱۷
ظلم ستیزی امام حسین علیه السلام و الهام بخشی برای ملت ایران.....	۱۸
سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب.....	۱۸
تبیین موضوع و پیام.....	۱۸
مستندات.....	۱۹
منابع مطالعاتی برای مخاطب.....	۲۱
امام حسین علیه السلام الگوی آزادی خواهان؟.....	۲۲
سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب.....	۲۲
تبیین موضوع و پیام.....	۲۳
مستندات.....	۲۳
منابع مطالعاتی برای مخاطب.....	۲۵

حقیقت توسل ۲۶

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب ۲۶

تبیین موضوع و پیام ۲۶

مستندات ۲۷

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۲۷

اطاعت و ولایت پذیری حضرت عباس علیه السلام ۲۸

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب ۲۸

تبیین موضوع و پیام ۲۸

مستندات ۲۹

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۳۰

ولایت مداری در اسلام ۳۱

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب ۳۱

تبیین موضوع و پیام ۳۱

مستندات ۳۲

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۳۳

سیره عبادی امام سجاد علیه السلام ۳۴

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب ۳۴

تبیین موضوع و پیام ۳۴

مستندات ۳۵

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۳۶

دعا ابزاری برای تربیت درونی و اصلاح جامعه ۳۷

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب ۳۷

تبیین موضوع و پیام ۳۷

مستندات ۳۸

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۳۹

عوامل و راهکارهای نیل به آرامش در قرآن و احادیث ۴۰

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۴۰

تبیین موضوع و پیام ۴۰

مستندات ۴۱

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۴۲

مقاومت در راه اصول و ارزش‌های انسانی ۴۳

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۴۳

تبیین موضوع و پیام ۴۳

مستندات ۴۴

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۴۵

وظایف منتظران در عصر غیبت ۴۶

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۴۶

تبیین موضوع و پیام ۴۶

مستندات ۴۷

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۴۸

فرهنگ مقاومت در قرآن ۴۹

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۴۹

تبیین موضوع و پیام ۴۹

مستندات ۵۰

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۵۱

وظایف منتظران در عصر غیبت ۵۲

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۵۲

تبیین موضوع و پیام ۵۲

مستندات ۵۳

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۵۴

جوان از منظر اهل بیت (علیهم السلام) ۵۵

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۵۵

تبیین موضوع و پیام ۵۵

مستندات ۵۶

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۵۷

دستاورد های انقلاب اسلامی در عرصه استقلال و آزادی ۵۸

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۵۸

تبیین موضوع و پیام ۵۸

مستندات ۵۹

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۶۰

مسئولیت‌پذیری در تحقق اهداف انقلاب ۶۱

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۶۱

تبیین موضوع و پیام ۶۲

مستندات ۶۲

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۶۳

حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) تجسم توحید و عدالت ۶۴

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۶۴

تبیین موضوع و پیام ۶۴

مستندات ۶۵

منابع مطالعاتی برای مخاطب ۶۶

راه‌های جلب رضایت و تقرب به امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ۶۷

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب ۶۷

تبیین موضوع و پیام ۶۷

مستندات	۶۸
منابع مطالعاتی برای مخاطب	۶۹
چگونگی ارتباط با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف در عصر غیبت (صدقه، دعا و عمل به تکالیف)	۷۰
سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب	۷۰
تبیین موضوع و پیام	۷۰
مستندات	۷۱
منابع مطالعاتی برای مخاطب	۷۲
نقش مؤمنان در زمینه سازی ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف	۷۳
سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب	۷۳
تبیین موضوع و پیام	۷۳
مستندات	۷۴
منابع مطالعاتی برای مخاطب	۷۶
آثار و پیامدهای فردی و اجتماعی زیارت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف	۷۷
سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب	۷۷
تبیین موضوع و پیام	۷۷
مستندات	۷۸
منابع مطالعاتی برای مخاطب	۷۹

در شرایط کنونی جهان امروز، ضرورت شناخت دقیق اصول و آموزه های بنیادین اسلام به ویژه در زمینه ولایت مداری و انتظار و نیز ارتباط آنها با مسائل انسان معاصر، بیش از پیش احساس می شود. با نگاهی به تاریخ اسلام و معارف اهل بیت علیهم السلام، می توان جایگاه بنیادین و محوری امامت و ولایت را دریافت؛ جایگاهی که مستلزم ادای وظایف منتظرانه در عصر غیبت و زمینه سازی ظهور و طلوع خورشید ولایت عظمی است. پرواضح است که در این عرصه توجه به نقش مومنان و مقاومت آنان در برابر ظلم و فساد از ارزش و اهمیتی اساسی و بی بدیل برخوردار است.

با تکیه بر این نگرش به مناسبت ایام سراسر نور و برکت، دهه فجر انقلاب اسلامی و اعیاد شعبانیه، ابتدا مجموعه ای از موضوعات مهم و کلیدی مرتبط با آموزه ها و مفاهیم عمیق و اصول بنیادین اسلام طراحی گردید. سپس با تکیه بر داده های تحلیلی و پرسش های سامانه، پیام های محوری و پرسش های زائران و چالش های فکری آنان ذیل هر موضوع تدوین شد. در نهایت نیز با هدف پاسخگویی به این چالش ها و تبیین موضوع و پیام های مذکور، محتوایی متن با استفاده از آیات نورانی قرآن، گفتار معرفت بخش معصومین علیهم السلام و مقام معظم رهبری علیه السلام تحریر یافته است. فهرست موضوعات یاد شده عبارتند از:

۱. ولایت مداری در اسلام
۲. وظایف منتظران در عصر غیبت
۳. نقش مؤمنان در زمینه سازی ظهور امام عصر
۴. مقاومت در راه اصول و ارزش های انسانی
۵. مسئولیت پذیری در تحقق اهداف انقلاب
۶. ماهیت مردم سالاری دینی

۷. فلسفه بعثت

۸. فرهنگ مقاومت در قرآن

۹. عوامل و راهکارهای نیل به آرامش در قرآن و احادیث

۱۰. ظلم ستیزی امام حسین و الهام بخشی برای ملت ایران

۱۱. سیره عبادی امام سجاد

۱۲. راه‌های جلب رضایت و تقرّب به امام زمان

۱۳. دعا ابزاری برای تربیت درونی و اصلاح جامعه

۱۴. دستاوردهای انقلاب اسلامی در عرصه استقلال و آزادی

۱۵. حقیقت توسل

۱۶. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریع، تجسّم توحید و عدالت

۱۷. چگونگی ارتباط با امام زمان در عصر غیبت (صدقه، دعا و عمل به تکالیف)

۱۸. جوان از منظر اهل بیت

۱۹. آثار و پیامدهای فردی و اجتماعی زیارت امام زمان

۲۰. اهداف بعثت پیامبر در روایات

۲۱. امام خمینی، یک عنصر الهی بی نظیر

۲۲. امام حسین، الگوی آزادی خواهان

۲۳. اطاعت و ولایت پذیری حضرت عباس

امید است کتاب پیش رو، از رهگذر استفاده و غنابخشی خطبای اندیشمند و سخنرانان دانشور حرم امام رئوف نقشی اندک در تبلیغ آیین و شریعت محمدی ایفا نماید.

پیام: امام خمینی ره یک عنصر الهی بی نظیر

۱۵

پیام: امام خمینی ره الگوی ایمان و امید

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب:

- چگونه امام خمینی ره بدون اتکا به شرق و غرب توانست انقلاب را در این کشور به موفقیت برساند؟
- امام خمینی ره با آن که معصوم نبود، چرا قیام کرد و این همه خون بر زمین ریخته را برعهده گرفت؟

تبیین موضوع و پیام:

امام بزرگوار واقعاً یک پدیده ای بود؛ یک پدیده بی نظیر؛ یعنی بنده واقعاً هر چه فکر می کنم، در طول تاریخ طولانی خودمان، هیچ شبیهی، نظیری برای این مرد

پیدا نمی‌کنم. آن نفس گرمی که ایشان داشت، آن قدرتی که خدای متعال در روح او، در اراده او قرار داده بود و همین ایمان به او، ایمان قلبی او، منشأ تراوش ایمان به بیرون و سرایت آن و سرریز شدنش به دل‌های مردم می‌شد. آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَأَتْ كُتُبُهُ، ایمان عمیق نداشت، مؤمنین این جور ایمان عمیق پیدا نمی‌کردند. اینجا هم همین جور؛ ایمان او بود که ایمان‌ها را این جور عمیق کرد. (مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار دست‌اندرکاران کنگره بزرگداشت شهدای استان تهران، ۱۴۰۳/۲/۲۶)

شهید مطهری رحمته‌الله در پاریس یک ملاقاتی با امام کرده بود - خود شهید مطهری رحمته‌الله کوه ایمان بود. او در مقابل ایمانِ امام اظهار حیرت و شگفتی می‌کرد - ایشان بعد از برگشتن گفت که من چهار ایمان در امام مشاهده کردم: یکی ایمان به هدف؛ هدف یعنی اسلام، هدف امام اسلام بود. یکی ایمان به راه؛ راهی که در پیش گرفته بود، راه امام راه مبارزه بود؛ یکی ایمان به مردم، به مؤمنین؛ یعنی همان چیزی که خداوند متعال درباره‌ی پیغمبر می‌فرماید: يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ (سوره مبارکه توبه / ۶۱)؛ و چهارم، از همه بالاتر، ایمان به رب، ایمان به خدا، اعتماد به خدا... معنای درست «يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ» همان «يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ» است. «ایمان»، در استعمالات قرآن کریم، بالام متعددی شده؛ مثلاً «فَأَمَّنَ لَهُ لُوطٌ»، (سوره مبارکه عنکبوت / ۲۶) «يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ» یعنی اعتماد به مردم، اعتقاد به مردم. (مقام معظم رهبری، بیانات در مراسم سی‌وچهارمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی رحمته‌الله، ۱۴۰۲/۳/۱۴)

مستندات:

- سوره مبارکه بقره / ۲۸۵: آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَأَتْ كُتُبُهُ وَرُسُلُهُ لَا نَفَرْتُ بَيْنَ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ
- سوره مبارکه سبا / ۴۶: قُلْ إِنَّمَا أَعْطُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفُرَادَىٰ ثُمَّ

تَتَفَكَّرُوا^۱ مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جَنَّةٍ إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ

- امید در دل امام یک عنصر دائمی بود. امید، موتور حرکت امام بزرگوار بود. این امید در رفتار امام، در گفتار امام به وضوح دیده می شود. امام در دهه ۲۰، در آن نوشته معروف، از قیام لله سخن می گوید؛ آیه «أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِيَ خَزَائِنِ مَا تُكْتَبُ» را [نوشته است]. آن نوشته ای که به خط خود امام است و امروز در کتابخانه مرحوم وزیری در یزد حفظ می شود، مال دهه ۲۰ است. در دهه ۴۰، این قیام را به طور عملی خودش انجام داد و وارد میدان قیام شد. (مقام معظم رهبری، بیانات در مراسم سی و چهارمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی علیه السلام، ۱۴/۰۳/۱۴۰۲)
- امیرالمؤمنین علی علیه السلام: لَا يُصَدِّقُ إِيْمَانُ عَبْدٍ حَتَّى يَكُونَ بِمَا فِي يَدِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ أَوْثَقَ مِنْهُ بِمَا فِي يَدِهِ (بحار الأنوار، ج ۱۰۰، ص ۳۷)؛ ایمان هیچ بنده ای راستین نباشد مگر زمانی که اطمینان او به آنچه نزد خداست بیشتر باشد از آنچه در دست خویش دارد.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. طاهرزاده، اصغر، سلوک ذیل شخصیت امام خمینی علیه السلام، اصفهان: لب المیزان، ۱۳۹۶.

ظلم‌ستیزی امام حسین علیه السلام و الهام بخشی برای ملت ایران

پیام شناسه: مبارزه دائمی با ظلم تا حصول پیروزی

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

۱۸

- وقتی قدرت مقابله با ظالم و نهی او از ظلم را نداریم، چرا باید نهی از منکر کنیم؟
- شیعیان توان تجهیزاتی مقابله با ظلم و استکبار جهانی را ندارند. پس چرا مقام معظم رهبری و امام خمینی علیه السلام این قدر بر دشمنی با اسرائیل و امریکا اصرار می‌ورزند؟

تبیین موضوع و پیام

قیام امام حسین علیه السلام در کربلا، نه تنها یک واقعه تاریخی در قرن اول هجری

بود، بلکه تبدیل به نمادی جهانی برای مبارزه با ظلم و بی عدالتی شد. امام حسین (علیه السلام) با آگاهی از شرایط فاسد حاکم بر جامعه اسلامی و ظلمی که بر مردم روا می شد، تصمیم گرفت تا با یزید بیعت نکند و در برابر او قیام کند. این قیام، هرچند ظاهراً به شهادت ایشان و یارانشان انجامید، اما پیام آن در طول تاریخ باقی ماند و الهام بخش بسیاری از نهضت های آزادی بخش و عدالت خواهانه شد.

برای ملت ایران، قیام امام حسین (علیه السلام) از جایگاه ویژه ای برخوردار است. در دوران انقلاب اسلامی ایران، فرهنگ عاشورا و پیام ظلم ستیزی امام حسین (علیه السلام)، نقش بسیار مهمی در بسیج مردم و تقویت روحیه مقاومت داشت. مردم با الهام از این قیام، در برابر حکومت استبدادی پهلوی ایستادند و برای آزادی و استقلال کشور مبارزه کردند.

در دوران جنگ تحمیلی نیز، فرهنگ عاشورا به عنوان یک منبع الهام و انگیزه برای رزمندگان ایرانی بود. جوانان ایرانی با الهام از فداکاری امام حسین (علیه السلام) و یارانش، در راه دفاع از کشور و آرمان های انقلاب اسلامی، جان فشانی کردند. امروزه نیز، پیام ظلم ستیزی امام حسین (علیه السلام)، همچنان در جامعه ایران جاری است و مردم را به مبارزه با ظلم و بی عدالتی تشویق می کند. فرهنگ عاشورا، به عنوان یک عنصر مهم در هویت ملی و مذهبی ایران، همواره در تحولات سیاسی و اجتماعی این کشور، نقش مؤثری ایفا کرده است.

مستندات:

• سوره مبارکه حج / ۴۰: الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفُتِنَتْ صَوَامِعُ وَبَيْعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

[این آیه، از ظلم به مؤمنان و اخراج آن ها از خانه و کاشانه به ناحق سخن

می‌گوید. امام حسین علیه السلام به دلیل مقاومت در برابر ظلم و دفاع از ارزش‌های اسلامی، مجبور به ترک مدینه و حرکت به سمت کربلا شد؛ چنانکه امروزه نیز مردم غزه و لبنان برای مقابله با ظلم از دیار خود آواره گشته‌اند.

• سوره مبارکه بقره / ۱۹۴: ... فَمَنْ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ...

• سوره مبارکه حج / ۳۹: اُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلِمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ

• سوره مبارکه توبه / ۱۴: قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْرِجُهُمْ وَيَنْصُرْهُمْ عَلَيْهِمْ

وَيُشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ

• امام حسین علیه السلام در خطبه منی: ... وَقَالَ لِعَنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

إِلَىٰ قَوْلِهِ لِبَنِي مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ وَإِنَّمَا عَابَ اللَّهُ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ لَآتَهُمْ كَانُوا يَرْوَنَ

مِنَ الظَّلَامَةِ الَّذِينَ بَيَّنَّ أَظْهَرَهُمُ الْمُنْكَرَ وَالْفَسَادَ فَلَا يَنْهَوْنَهُمْ عَنْ ذَلِكَ رَغْبَةً فِيمَا

كَانُوا يَنَالُونَ مِنْهُمْ وَرَهْبَةً مِّمَّا يَحْذَرُونَ وَاللَّهُ يَقُولُ . فَلَا تَحْشَسُوا النَّاسَ وَاحْشَسُونِ

وَقَالَ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ

الْمُنْكَرِ فَبَدَأَ اللَّهُ بِالْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ فَرِيضَةً مِنْهُ لِعَلِمِهِ أَنَّهَا إِذَا

أُذِيتْ وَأُقِيمَتِ اسْتَقَامَتِ الْفَرَائِضُ كُلُّهَا هَيِّنَهَا وَصَعَبَهَا وَ ذَلِكَ أَنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ

وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ دُعَاءٌ إِلَى الْإِسْلَامِ مَعَ رَدِّ الْمَظَالِمِ وَمُخَالَفَةِ الظَّالِمِ وَقِسْمَةُ الْفِيءِ

وَالْعَنَائِمِ وَأَخْذُ الصَّدَقَاتِ مِنْ مَوَاضِعِهَا وَوَضْعُهَا فِي حَقِّهَا (تحف العقول، ص

۲۳۷)؛ و خداوند می‌گوید: «کسانی از بنی اسرائیل که کفر ورزیدند، گرفتار لعنت

شدند» تا اینجا که می‌گوید: «آنان بد می‌کردند»؛ و خدا بر آن عالمان از آن جهت

عیب گرفت که از ظالمانی که میانشان بودند، امور زشت و فساد را می‌دیدند اما

آنان را به سبب چشم‌داشت نعمتی از ایشان و یا ترس از قدرت آنان، از آن کارها

باز نمی‌داشتند؛ درحالی‌که خداوند فرموده است: «از مردمان بیم نداشته باشید

و از من بترسید.» و خداوند فرموده است: «مردان مؤمن و زنان مؤمن، بعضی بر

بعضی دیگر ولایت دارند، به کار نیک فرمان می‌دهند و از کار بد نهی می‌کنند»؛

در این آیه خداوند از امر به معروف و نهی از منکر به عنوان فریضه ای الهی آغاز کرده است، زیرا می دانسته است که اگر امر به معروف و نهی از منکر ادا شود و به اقامه آن توجه شود، همه کارهای واجب محقق می گردد، چه آسان باشد و چه دشوار. چون امر به معروف و نهی از منکر دعوت به اسلام است، همراه با جلوگیری از ستم ها و مخالفت با ستمگران و تقسیم کردن سودها و غنیمت ها و گرفتن صدقات (زکات و ...) از محلش و مصرف آن ها در اموری که حق آن ها است.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. فعالی، محمدتقی، سفر با کشتی نجات، قم: نشر تیماس، ۱۴۰۲.
- تمامی القابی که به ایشان داده شده مطابق واقعیت بوده و بدون کمترین اغراق و غلو می باشد.

امام حسین علیه السلام الگوی آزادی خواهان؟

پیام شناسه: آزادگی خون نگاشت امام حسین علیه السلام و چراغ ابدی رهایی بخش آزادگان

۲۲

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب

- آیا قیام امام حسین علیه السلام تنها یک رویداد تاریخی است یا الگویی برای مبارزات امروزی ما نیز به شمار می آید؟
- چگونه می توان امام حسین علیه السلام را الگوی آزادی خواهان دانست، درحالی که ایشان در نهایت به شهادت رسید؟
- آیا شهادت امام حسین علیه السلام به معنای شکست نیست؟
- آیا آزادی خواهی همواره با پیروزی همراه است؟

تبیین موضوع و پیام شناسه

امام حسین علیه السلام نه تنها شخصیتی مذهبی، بلکه نماد آزادی و عدالت در تاریخ بشریت است. قیام عاشورا در سال ۶۱ هجری قمری، نشان دهنده ایستادگی در برابر ظلم و فساد بود. امام حسین علیه السلام با شعار «هَيْهَاتَ مِنَّا الذِّلَّةُ» به ما آموخت آزادی و کرامت انسانی ارزشمندتر از جان است و هیچگاه نباید در برابر ظلم تسلیم شد.

این قیام، پیام آزادی و حق طلبی را به جهانیان منتقل کرد و به ما آموخت که هر انسان آزاده‌ای باید در برابر ظلم بایستد و برای عدالت و آزادی تلاش کند. امام حسین علیه السلام به عنوان الگوی تمام کسانی است که در جستجوی حقیقت و آزادی هستند و آموزه‌های ایشان همچنان در دل انسان‌های آزاده زنده است. پیام امام حسین علیه السلام فراتر از زمان و مکان است و ما را به مبارزه برای حقوق بشر و آزادی‌های اساسی ترغیب می‌کند. او به عنوان الگوی آزادی خواهان جهان، همواره در یادها و دل‌ها باقی خواهد ماند و ما را به گام نهادن در راه حق و عدالت دعوت می‌کند.

مستندات:

• سوره مبارکه سبا / ۳۱-۳۳: وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ * قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا أَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ * بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ * وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

• سوره مبارکه نساء / ۷۵: وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ

لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا

- سوره مبارکه نساء / ۷۶: الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا
- امیرالمؤمنین علی (علیه السلام): وَكُنَّا لِلظَّالِمِ خَصْمًا وَلِلْمَظْلُومِ عَوْنًا (نهج البلاغه، نامه ۴۷)؛ امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) در وصیت به امام حسن (علیه السلام): دشمن ستمگر و یار ستمدیده باشید.

- امیرالمؤمنین علی (علیه السلام): لَوْلَا حُضُورُ الْحَاضِرِ وَقِيَامُ الْحُجَّةِ بِوُجُودِ النَّاصِرِ وَمَا أَخَذَ اللَّهُ عَلَى الْعُلَمَاءِ أَنْ لَا يُقَاتِلُوا عَلَى كَيْفَةِ ظَالِمٍ وَلَا سَعْبٍ مَظْلُومٍ لِأَلْقَيْتُ حَبْلَهَا عَلَى غَارِبِهَا (نهج البلاغه، خطبه ۳)؛ سوگند به کسی که دانه را شکافت و جانداران را آفریده است، اگر انبوه آن جماعت نمی بود یا گردآمدن یاران، حجت را بر من تمام نمی کرد و خدا از عالمان پیمان نگرفته بود که در برابر شکم بارگی ستمکاران و گرسنگی ستم کشان خاموشی نگزینند، افسار حکومت را بر گردنش می افکنند و رهاش می کردم و در پایان با آن همان می کردم که در آغاز کرده بودم.

- امام حسین (علیه السلام): خُطَابُهُ لِأَعْدَائِهِ: وَيْلَكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ دِينٌ فَكُونُوا أَخْرَارًا فِي الدُّنْيَا (مقاتل الطالبین، ص ۱۱۸)؛ امام حسین (علیه السلام): خطاب به دشمنانش: وای بر شما! اگر دین ندارید، در دنیا آزاد باشید.

- امام حسین (علیه السلام): مِنْ كَلَامِهِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ: أَلَا وَإِنَّ الدَّعْيَ ابْنَ الدَّعْيِ قَدْ رَكَزَ بَيْنَ اثْنَتَيْنِ بَيْنَ السُّلَّةِ وَالذِّلَّةِ وَهِيَ هَاتِ مِنْ الدِّلَّةِ يَأْبَى اللَّهُ ذَلِكَ لَنَا وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَحُجُورٌ طَابَتْ وَظَهَرَتْ وَأَنُوفٌ حَمِيَّةٌ وَنُفُوسٌ أُبْيَّةٌ مِنْ أَنْ تُؤْثِرَ طَاعَةَ اللِّثَامِ عَلَى مَصَارِعِ الْكِرَامِ (اللهوف، ص ۹۷)؛ در بخشی از سخنانش در روز عاشورا. فرمود: هان! این حرامزاده پسر حرامزاده، مرا میان دو چیز مخیر کرده است: میان شمشیر و تن دادن به خواری؛ و هیئات که ماتن به ذلت و خواری دهیم. خدا و رسول او و مؤمنان و دامن های پاک و مطهر [ی که ما در آن پرورش یافته ایم] و دل های غیرتمند و جان های بزرگ منش، این را بر ما نمی پذیرند که فرمان بری از

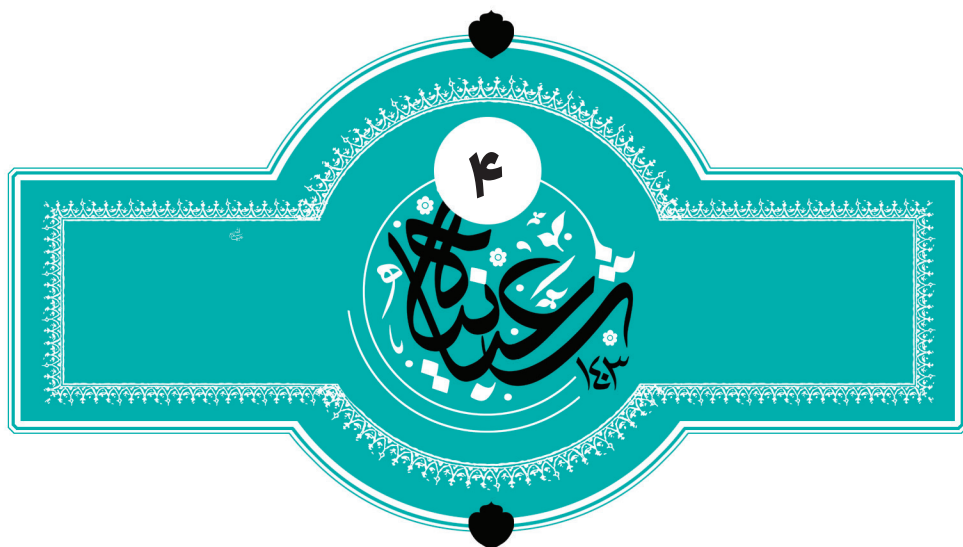
فرومایگان را بر مرگ شرافتمندانه ترجیح دهیم.

- ماهاتما گاندی رهبر بزرگ مردم هندوستان در توصیف عظمت و شکوه شخصیت و قیام امام حسین علیه السلام چنین سخن به میان آورده است: «من زندگی امام حسین علیه السلام . آن شهید بزرگ اسلام را به دقت خوانده‌ام و به صفحات کربلا توجه کافی نموده‌ام و بر من روشن شده است که اگر هندوستان بخواهد یک کشور پیروز گردد، بایستی از سرمشق امام حسین علیه السلام پیروی کند.»

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. یزدیان، محمدرضا، قیام آزادی بخش حسین علیه السلام، مشهد: انتشارات شاملو، ۱۳۸۹.

حقیقت توسل

پیام شناسه: توسل، پلی به رحمت و مغفرت الهی

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب

۲۶

- آیا توسل به اهل بیت علیهم السلام، نوعی شرک به حساب نمی آید؟

تبیین موضوع و پیام:

در پاسخ به این شبهه، باید گفت که توسل به اهل بیت علیهم السلام به معنای درخواست شفاعت و کمک از آن هاست و نه پرستش آن ها. در دین اسلام، به ویژه در مذهب شیعه، اهل بیت علیهم السلام به عنوان واسطه هایی بین خداوند و بندگان شناخته می شوند. قرآن کریم نیز به شفاعت اشاره کرده و اهل بیت علیهم السلام به عنوان بهترین الگوها برای بندگان خدا معرفی شده اند. بنابراین، توسل به آن ها نه تنها شرک نیست، بلکه

نشانه‌ای از محبت و ارادت به اهل بیت علیهم‌السلام و درک مقام والای آن‌هاست.

مستندات:

- سوره مبارکه مائده / ۳۵: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
- سوره مبارکه نساء / ۶۴: وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا
- سوره مبارکه بقره / ۴۵: وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ
- سوره مبارکه یوسف / ۹۷: قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ
- پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم: الْأَمَّةُ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ مَنْ أَطَاعَهُمْ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ عَصَاهُمْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ هُمْ الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَهُمْ الْوَسِيلَةُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ (تفسیر اهل بیت علیهم‌السلام، ج ۴، ص ۳۲)؛ امامان و پیشوایان [پس از من] همگی از فرزندان حسین هستند و هرکس از ایشان فرمان برد، خدا را اطاعت کرده و هرکس آنان را نافرمانی کند، خدا را معصیت کرده است و ایشان چنگ‌آویز محکم و دستگیره استوار بوده و راهنما به سوی خداوند عزوجل هستند.

- امام رضا علیه‌السلام: إِذَا نَزَلَتْ بِكُمْ شَدِيدَةٌ فَاسْتَغِيثُوا بِنَا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ قَوْلُهُ وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا (البرهان، ج ۲، ص ۶۱۷)؛ هرگاه برای شما پیشامد سختی روی داد، به وسیله ما از خداوند یاری بجوئید، همان‌طور که کلام او در قرآن است که فرمود: برای خدا، نام‌های نیک است، خدا را به آن نام‌ها بخوانید!

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. بیستونی، محمد، توسل و شفاعت از دیدگاه قرآن و روایات، تهران: بیان جوان،

۱۳۸۳.

اطاعت و ولایت‌پذیری حضرت عباس (ع)

پیام‌شناسه: سعادت و عاقبت به خیری، سرانجام اطاعت از ولی خدا

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

۲۸

- آیا شیفتگی حضرت عباس (ع) نسبت به امام حسین (ع) غریزه برادری بود یا عشق به ولایت؟
- چگونه این محبت به ولایت‌مداری پیوند خورد؟
- چگونه می‌شود محبت به اهل بیت پیامبر (ص) را به ولایت‌پذیری از ایشان تبدیل کرد؟

تبیین موضوع و پیام:

هر نهضتی بر مبنای دو رکن اساسی رهبر و یاران قرار دارد، در آموزه‌های دینی

از این دو به «امام» و «امت» تعبیر می‌شود. در حقیقت امام و امت دو بال برای رسیدن به پیروزی امت است که در صورت شکسته شدن یکی از آن‌ها، نهضت پیروز نمی‌شود. در قیام عاشورا، مردم در ابتدا با رهبر خویش همراه شدند اما به مرور برخی از قافله جدا شدند و عده کمی تا آخرین لحظه با امام و ولی خود همراه و همدل باقی ماندند.

حضرت ابوالفضل (ع)، الگوی واقعی در اطاعت‌پذیری از امام زمان خود بود؛ به‌گونه‌ای که باور و اعتقادش، تمام تلاش‌ها و موضع‌گیری‌های او را در مسیر ولایت قرار داده است. او بهترین اسوه ولایت‌پذیری است؛ زیرا خط سیاسی او پیوسته بر اطاعت از امام و مخالفت رفتاری و گفتاری با دشمنان امام استوار بود. او، این ویژگی را تا لحظه شهادت زنده نگه داشت که بهترین گواه آن، تقاضای دشمن برای جدا شدن او از صف هواداران ولایت و رد کردن آن از سوی حضرت ابوالفضل (ع) بود.

شیعه، اهل بیت (ع) به عنوان واسطه‌هایی بین خداوند و بندگان شناخته می‌شوند. قرآن کریم نیز به شفاعت اشاره کرده و اهل بیت (ع) به عنوان بهترین الگوها برای بندگان خدا معرفی شده‌اند. بنابراین، توسل به آن‌ها نه تنها شرک نیست، بلکه نشانه‌ای از محبت و ارادت به اهل بیت (ع) و درک مقام والای آن‌هاست.

مستندات:

• امام سجاد (ع): رَجَمَ اللَّهُ الْعَبَّاسَ فَلَقَدْ آثَرَ وَأَبْلَى وَفَدَى أَخَاهُ بِنَفْسِهِ حَتَّى قُطِعَتْ يَدَاهُ فَأَبْدَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِمَا جَنَاحَيْنِ يَطِيرُ بِهِمَا مَعَ الْمَلَائِكَةِ فِي الْجَنَّةِ كَمَا جَعَلَ لِيَجْفَرَ بِنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَإِنَّ لِلْعَبَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَنَزِلَةً يُغْبِطُهَا جَمِيعُ الشَّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (شیخ صدوق، الامالی، ص ۵۴۸)؛ خداوند رحمت کند عباس (ع) را که نسبت به برادر خود ایثار کرد و جانش را فدای آن حضرت نمود تا این‌که در راه یاری او دو دستش را از بدن جدا کردند و خدا به جای دو دست

او، دو بال به آن حضرت عنایت فرمود که مانند جعفر بن ابی طالب علیه السلام با آن دو بال همراه فرشتگان در بهشت پرواز می‌کند و برای عباس علیه السلام در قیامت نزد خدا مقامی است که مورد غبطه همه شهداست و همه شهیدان آرزوی مقام او را دارند.

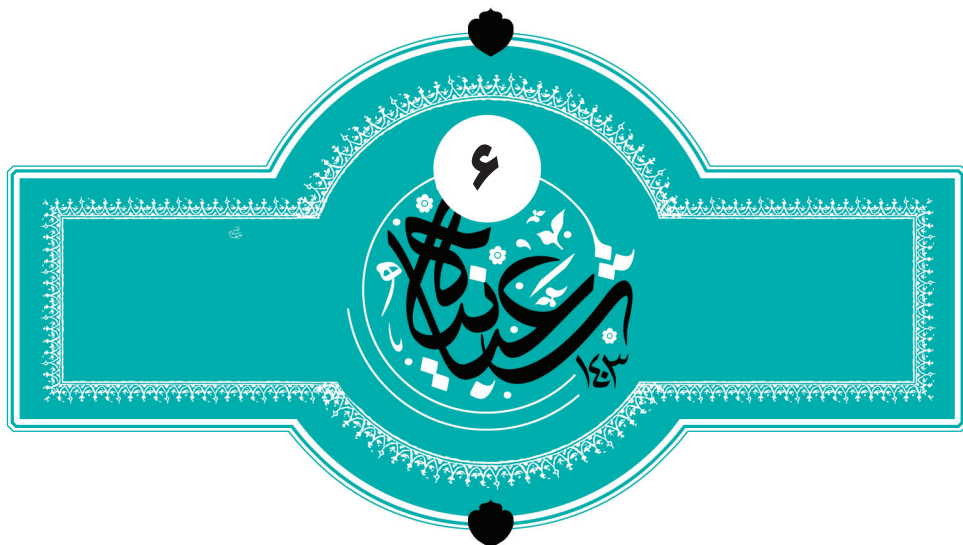
• امام صادق علیه السلام در زیارت حضرت عباس علیه السلام: أَشْهَدُ لَكَ بِالتَّسْلِيمِ وَالتَّصَدِيقِ وَ الْوَفَاءِ وَالتَّصِيحَةِ لِخَلْفِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ (زاد المعاد، ج ۱، ص ۵۱۵)؛ گواهی می‌دهم برای حضرتت به تسلیم و تصدیق و وفا و خیرخواهی، نسبت به یادگار پیامبر مرسل صلی الله علیه و آله و سلم.

• امام صادق علیه السلام در زیارت حضرت عباس علیه السلام: أَشْهَدُ وَأُشْهَدُ اللَّهُ أَنَّكَ مَصْنُوتٌ عَلَى مَا مَضَى بِهِ الْبَدْرِيُّونَ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْمُنَاصِحُونَ لَهُ فِي جِهَادِ أَعْدَائِهِ الْمُبَالِغُونَ فِي نُصْرَةِ أَوْلِيَائِهِ الدَّائِمُونَ عَنْ أَحِبَّائِهِ فَجَزَاكَ اللَّهُ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ وَأَكْثَرَ الْجَزَاءِ وَ أَوْفَرَ الْجَزَاءِ وَأَوْفَى جَزَاءِ أَحَدٍ مِمَّنْ وَفَى بِبَيْعَتِهِ وَاسْتَجَابَ لَهُ دَعْوَتُهُ وَأَطَاعَ وَلاَةَ أَمْرِهِ (زاد المعاد، ج ۱، ص ۵۱۵)؛ گواهی می‌دهم و خدا را شاهد می‌گیرم که تو به همان مسیری رفتی که اهل بدر رفتند و در آن راه از دنیا گذشتند، آن مجاهدان در راه خدا و خیرخواهان برای خدا، در مبارزه با دشمنان خدا و تلاش‌گران در یاری اولیایش، آن دفاع‌کنندگان از عاشقانش، خدا پاداشت دهد، به برترین و بیشترین و کامل‌ترین پاداش و وفاکننده‌ترین پاداش، یکی از آنان که به بیعت او وفا کرد و دعوتش را اجابت نمود و از والیان امر اطاعت کرد...

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. حمیدی، ابوالقاسم، امید حرم: زندگی حضرت ابوالفضل عباس علیه السلام، قم: مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۸.

ولایت‌مداری در اسلام

۳۱

پیام‌شناسه: پیروی از ولی و فداکاری در خدمت به جامعه، نیاز روز جامعه

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- آیا در شرایط کنونی، ولایت‌مداری می‌تواند ابزار مؤثری برای مقابله با فساد باشد؟

تبیین موضوع و پیام:

ولایت‌مداری به معنای پذیرش رهبری و هدایت الهی است که از طریق ولی‌الله تجلی می‌یابد و تمامی جهان هستی تحت سیطره و هدایت این ولایت قرار دارد. در حقیقت، ولایت‌مداری نه تنها به معنای پیروی از ولی فقیه در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی است، بلکه در تمام ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها

باید در نظر گرفته شود. این پیروی از ولی، هم در راستای کمال فردی و معنوی انسان است و هم موجب ایجاد نظم و عدالت در جامعه می‌شود. همچنین این آموزه دینی به عنوان یک اصل اعتقادی، باعث می‌شود که فرد همواره در مسیر درست و الهی حرکت کند و در برابر مشکلات، از هدایت ولی تبعیت کند.

مستندات:

- سوره مبارکه مائده / ۵۶: وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ
- سوره مبارکه کهف / ۴۴: هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا
- امام باقر (علیه السلام): زُرُّوهُ الْأَمْرَ وَسَنَامُهُ وَمِفْتَاحُهُ وَبَابُ الْأَشْيَاءِ وَرِضَى الرَّحْمَنِ الطَّاعَةُ لِلْإِمَامِ بَعْدَ مَعْرِفَتِهِ أَمَا لَوْ أَنَّ رَجُلًا قَامَ لَيْلَهُ وَصَامَ نَهَارَهُ وَتَصَدَّقَ بِجَمِيعِ مَالِهِ وَحَجَّ جَمِيعَ دَهْرِهِ وَلَمْ يَعْرِفْ وَلَايَةَ وَلِيِّ اللَّهِ فَيُؤَلِّقَهُ وَيَكُونُ جَمِيعُ أَعْمَالِهِ بِدَلَاكَتِهِ إِلَيْهِ مَا كَانَ لَهُ عَلَى اللَّهِ حَقٌّ فِي ثَوَابِهِ وَلَا كَانَ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ (کافی، ج ۱، ص ۱۸۵)؛ کلید و در همه چیز و خرسندی خدای رحمان تبارک و تعالی، بعد از شناخت خودش، اطاعت امام است. اگر فردی شب را نماز گزارد و روز به روز بگذراند و تمام اموال خود را صدقه بدهد و تمام عمر خود را حج به جای آورد، ولی ولایت ولی خدا را نشناسد تا که از او پیروی کند و تمام کارهایش به راهنمایی او باشد، نه خداوند به او پاداشی خواهد داد و نه چنین فردی از اهل ایمان است.

- امام صادق (علیه السلام): وَاللَّهِ لَوْ أَنَّ إِبْلِيسَ سَجَدَ لِلَّهِ بَعْدَ الْمَعْصِيَةِ وَالتَّكْبَرِ عُمُرَ الدُّنْيَا مَا نَفَعَهُ ذَلِكَ وَلَا قَبْلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَا لَمْ يَسْجُدْ لِآدَمَ كَمَا أَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَسْجُدَ لَهُ وَكَذَلِكَ هَذِهِ الْأُمَّةُ الْعَاصِيَةُ الْمُفْتُونَةُ بَعْدَ نَبِيِّهَا ص وَبَعْدَ تَرْكِهِمُ الْإِمَامَ الَّذِي نَصَبَهُ نَبِيُّهُمْ لَهُمْ فَلَنْ يَقْبَلَ اللَّهُ لَهُمْ عَمَلًا وَلَنْ يَرْفَعَ لَهُمْ حَسَنَةً حَتَّى يَأْتُوا اللَّهَ مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ وَيَتَوَلَّوْا الْإِمَامَ الَّذِي أُمِرُوا بِوَلَايَتِهِ وَيَدْخُلُوا مِنَ الْبَابِ الَّذِي فَتَحَهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ لَهُمْ (وسائل الشيعه، ج ۱، ص ۱۲۰) به خدا سوگند، ابلیس - نفرین خدا بر او باد - اگر پس از آن نافرمانی و تکبری که کرد (سجده نکردن بر آدم) به مدت عمر دنیا خدا

را سجده می‌آورد، مادام که سجده بر آدم نکرد چنانکه خدایش بدان فرمان داده بود، آن عبادتش سود نمی‌کرد و خدا از وی نمی‌پذیرفت؛ و همچنین است حال این امت عصیان آور فریفته شده که ترک اطاعت امامی کرده‌اند که پیامبرشان نصب فرموده، پس خداوند عمل ایشان را نپذیرد و نیکی ایشان را برنکشد، مگر آنکه به سوی خدا بازآیند از همان راه، که فرمانشان داده و ولایت امامی را سر نهند که خداوند به ولایت او سفارش فرموده و از همان دری وارد شوند که خدا و رسولش بر ایشان گشوده‌اند.

• امام سجاد علیه السلام: طَاعَةُ اللَّهِ وَطَاعَةُ الْأَمْرِ تَمَامُ الْعِزِّ (تحف العقول، ص ۲۸۳) فرمان بردن از فرمانروایان [الهی] کمال عزت است.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

- صبوحی طسوجی، علی، ولایت‌پذیری در مسیر جهاد علیه کافران، قم: انتشارات طلیعه سبز، ۱۳۹۸.
- بابایی، علی، بصیرت‌افزایی رمز و راز ولایت‌پذیری و سعادت، اصفهان: نشر دارخوین، ۱۳۹۵.

سیره عبادی امام سجاد (ع)

پیام شناسه: گام نهادن در مسیر بندگی با معنویت و خضوع

۳۴

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- چگونه می‌توان با الگوگیری از سیره عبادی امام سجاد (ع)، به یک ارتباط معنادار و عمیق با خداوند دست یافت و در مسیر سیر و سلوک معنوی، به کمال رسید؟

تبیین موضوع و پیام:

امام سجاد (ع) الگویی بی‌نظیر در عبادت و بندگی خداوند بود. ایشان با نیایش‌های سوزناک و دعا‌های عمیق، رابطه عاشقانه با پروردگار را به نمایش می‌گذاشت. سجده‌های طولانی و گریه‌های خاشعانه، نشان‌دهنده نهایت فروتنی

و خشیت ایشان در برابر عظمت الهی است. امام سجاد علیه السلام نه تنها به عبادات ظاهری مقید بود، بلکه به روح و باطن عبادت نیز توجه ویژه‌ای داشت. ایشان با دعا‌های خود، معارف الهی را تبیین و بندگان را به معرفت پروردگار دعوت می‌نمود. در سیره عبادی امام علیه السلام، همواره به مستمندان و محرومان نیز توجه شده که جامعیت دیدگاه ایشان به عبادت را نشان می‌دهد.

مستندات:

• سوره مبارکه مزمل / ۲۰: إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثَيِّ اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَن لَّنْ تَحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُم مَّرْضَىٰ ۖ وَآخَرُونَ يَصْرُبُونَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ ۖ وَآخَرُونَ يَقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَقَرِّضُوا لِلَّهِ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِن خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

• سوره مبارکه حجر / ۹۹: وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

• سوره مبارکه اسراء / ۷۹: وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

• حق نماز این است که بدانی نماز، درآمدن به پیشگاه خداوند است؛ تو در حال نماز در حضور پروردگار ایستاده‌ای. چون این را دانستی، شایسته است که چنان بنده‌ای ذلیل، نیازمند، بیم‌ناک، ترسان، امیدوار، درمانده و زار بایستی، بنده‌ای که برای ادای احترام و تعظیم حق، با آرامش، سربه‌زیری، افتادگی، فروتنی، در دل با او راز و نیاز می‌کند و می‌خواهد که از بار خطاهایی که او را فراگرفته است و نیز گناهانی که او را به پرتگاه نابودی کشانده، رهایی بخشد. لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. (رساله الحقوق امام سجاد علیه السلام)

• امام باقر علیه السلام: وَقَدْ بَلَغَ مِنَ الْعِبَادَةِ مَا لَمْ يَبْلُغْهُ أَحَدٌ وَقَدْ إِصْفَرَ لَوْنُهُ مِنَ الشَّهْرِ

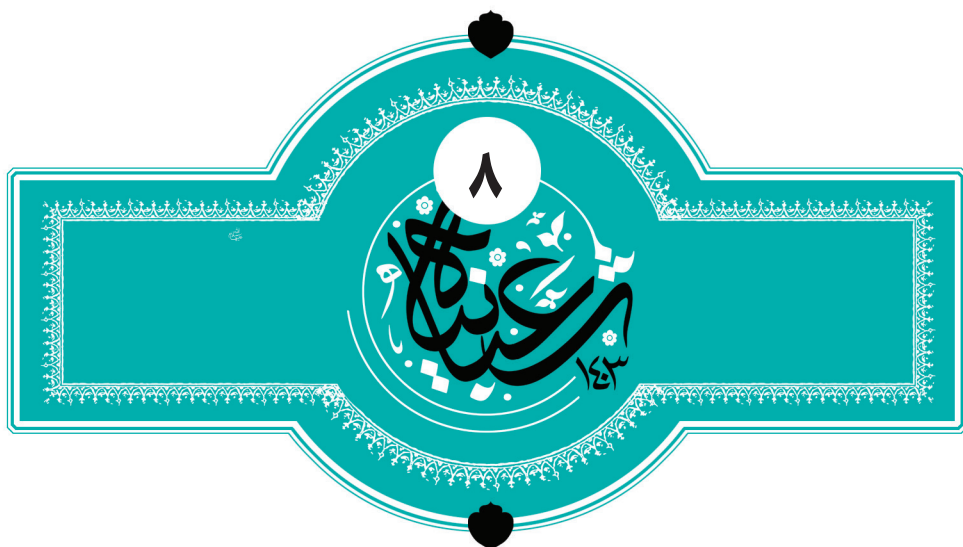

وَرَمَضَتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْبُكَاءِ وَدَبِرَتْ جَبْهَتُهُ وَأُنْخِرَمَ أَنْفُهُ مِنَ السُّجُودِ وَوَرِمَتْ سَاقَاهُ
وَقَدَّمَاهُ مِنَ الْقِيَامِ فِي الصَّلَاةِ (الخراج والجرائح، ج ۲، ص ۸۹۰)؛ امام باقر علیه السلام در مورد
امیرالمؤمنین علی علیه السلام فرمود: از عبادت به جایی رسیده بود که کسی نرسیده بود.
از شب زنده داری، رنگش زرد و از گریه، چشمانش سرخ و از سجده، پیشانی اش
برجسته و از ایستادن در نماز، پاهایش دچار ورم شده بود.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. امام سجاد علیه السلام، زین العابدین، رساله الحقوق، محمد سپهری، قم: دارالعلم، ۱۳۷۴.

دعا ابزاری برای تربیت درونی و اصلاح جامعه

۳۷

پیام شناسه: بازسازی فردی و اجتماعی با تمسک به مضامین عالی دعاها

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- چرا اسلام در عین حال که این همه به کار و تلاش اهمیت می‌دهد، باب وسیعی برای دعا باز کرده در حالی که دعا خواندن انسان را از کار و تلاش می‌اندازد؟
- آیا دعا یک عبادت شخصی و نیاز معنوی فردی است یا تأثیرات اجتماعی هم دارد؟

تبیین موضوع و پیام:

دعا، وسیله‌ای در کنار وسایل دیگر است. به قول بزرگان از محققین و متفکرین ما، همچنان که در عالم وجود، خدای متعال ده‌ها وسیله و سبب و علت قرار

داده است، دعا هم یکی از سبب‌هاست. ... تمام این دعاهایی که از ائمه علیهم‌السلام به ما رسیده است، پر است از معارف اسلامی درباره توحید، درباره نبوت، درباره حقوق، درباره وضع جامعه، درباره اخلاق، درباره حکومت و درباره همه‌ی مسائلی که انسان احتیاج دارد از اسلام بداند. (مقام معظم رهبری، بیانات در نماز جمعه، ۱۳۷۱/۱۲/۰۷)

ماه‌های رجب و شعبان، ماه‌های آماده شدن دل انسان برای ماه رمضان است. ... از خداوند بخواهید، دل‌های باصفای خود را متوجه خدا کنید و با او حرف بزنید. زبان حرف زدن با خدا، زبان مخصوصی نیست؛ اما معصومین علیهم‌السلام ما - کسانی که پایگاه‌های قرب الهی را یکی پس از دیگری طی کردند - با زبان‌های خوبی با خدا حرف زدند. آن‌ها راه سخن گفتن با خدا را به ما یاد دادند. این مناجات شعبانیه، این دعاهای ماه رجب و ماه شعبان، این مضامین عالی، این معارف رقیق و نورانی با الفاظ زیبا و معجزه‌گون، وسیله‌ای برای دعا کردن ماست. (مقام معظم رهبری، بیانات در دانشگاه علوم دریایی امام خمینی رحمته‌الله، نوشهر، ۱۳۹۴/۰۷/۰۸)

مستندات:

تأثیرات فردی و اجتماعی دعا:

- سوره مبارکه فرقان / ۷۷: قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ ...
وعده استجاب (خداوند خلف وعده نمی‌کند):
 - سوره مبارکه غافر / ۶۰: وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ
 - سوره مبارکه بقره / ۱۸۶: وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ
- بازسازی فرد و اجتماعی با تمسک به مضامین عالی دعاها:
- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَيَجَانِ الْحُزْنِ وَسُورَةِ الْغَضَبِ وَعَلَبَةِ الْحَسَدِ وَضَعْفِ

الصَّبْرِ وَقِلَّةِ الْقَنَاعَةِ وَشَكَاةِ الْخُلُقِ وَالْحَاحِ الشَّهْوَةِ وَمَلَكَةِ الْحَمِيَّةِ وَمُتَابَعَةِ الْهَوَى وَمُخَالَفَةِ الْهَدَى وَسِنَةِ الْغَفْلَةِ وَتَعَاطَى الْكُلْفَةِ وَإِثَارِ الْبَاطِلِ عَلَى الْحَقِّ وَالْإِضْرَارِ عَلَى الْمَنَافِعِ وَاسْتِصْغَارِ الْمَعْصِيَةِ وَاسْتِكْبَارِ الطَّاعَةِ وَمُبَاهَاةِ الْمُكْثَرِينَ وَالْإِزْرَاءِ بِالْمُقِلِّينَ وَسُوءِ الْوَلَايَةِ لِمَنْ تَحْتَ أَيْدِينَا وَتَرْكِ الشُّكْرِ لِمَنْ اصْطَنَعَ الْعَارِفَةَ عِنْدَنَا أَوْ أَنْ نَعْصِدَ ظَالِمًا أَوْ نَحْذِلَ مُلْهُوفًا (صحیفه سجادیه، دعای هشتم)؛ بار خدایا، به تو پناه می برم از شر و شور آزمندی و شدت خشم و غلبه حسد و ناتوانی شکیبایی و اندک بودن قناعت و بدی خلق و خوی و اصرار شهوت و چیرگی عصبیت. بار خدایا، به تو پناه می برم از پیروی از هوای نفس و مخالفت با هدایت و فرورفتن به خواب غفلت و اختیار تکلف و برتری دادن باطل بر حق و اصرار بر گناه و خرد شمردن گناه و بزرگ شمردن طاعت. بار خدایا، به تو پناه می برم از به خود بالیدن توانگران و خوار داشتن تهی دستان و بدرفتاری با زیردستان و ناسپاسی در حق کسی که به ما نیکی کرده است. بار خدایا، به تو پناه می برم از اینکه ستمگری را یاری کنیم، یا ستم دیده ای را خوار بداریم.

• ... إِلَهِي طُمُوحُ الْأَمَالِ قَدْ حَابَتْ إِلَّا لَدَيْكَ وَمَعَاكِفُ الْهَمَمِ قَدْ تَعَطَّلَتْ إِلَّا عَلَيْكَ وَمَذَاهِبُ الْعُقُولِ قَدْ سَمَتْ إِلَّا إِلَيْكَ فَأَنْتَ الرَّجَاءُ وَإِلَيْكَ الْمُلْتَجَاءُ يَا أَكْرَمَ مَقْصُودٍ وَأَجْوَدَ مَسْئُولٍ هَرَبْتُ إِلَيْكَ بِنَفْسِي يَا مُلْجَأَ الْهَارِبِينَ... (شیخ طوسی، مصباح المتهجد، ص ۱۵۶)؛ خدایا! آرزوهای بزرگ جز نزد تو محکوم به نومیدی شد و همت های همراه جز برای تو تعطیل شد. راه های خردها باز و بلند است جز به سوی تو (که) هرگز به تو دست نیابند) و تویی امید و پناهگاه به سوی توست. ای گرامی ترین مقصود و ای بخشنده ترین درخواست شونده! با جان خویش به سوی تو فرار کردم، ای پناه فرارکنندگان ...

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. آقایی سمیرمی، میثم، «آثار و فواید دعا: دعای مستجاب»، قم: اصباح، ۱۳۹۴.

عوامل و راهکارهای نیل به آرامش در قرآن و احادیث

پیام شناسه: کلید آرامش و صبر، توبه و دعا

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

۴۰

- چگونه در شرایط سخت زندگی، باورها و اعمال معنوی می‌تواند آرامش و قدرت درونی به ما بدهند؟
- آیا باورهای دینی سبب ازدیاد اضطراب و نگرانی بشر نمی‌شوند؟
- اگر مدام از گناهانمان بترسیم و یاد مرگ و قیامت باشیم، آیا زندگی تلخ نمی‌شود؟

تبیین موضوع و پیام:

در ایجاد آرامش و سکینه، عوامل متعددی دخیل هستند که از جمله آنها می‌توان

به صبر، توبه و دعا اشاره کرد. صبر به معنای بازداشتن نفس از جزع و فزع در برابر مشکلات، موجب غم‌زدایی و آرامش روانی است. مؤمن با اعتقاد به پاداش الهی برای صبر، غم و اندوه را از خود دور می‌کند و به آرامش می‌رسد. در مرتبه بالاتر، رضایت به قضای الهی نیز باعث می‌شود فرد در برابر مصائب زندگی احساس غم نکند، زیرا به رحمت الهی ایمان دارد.

توبه نیز یکی از راه‌های مهم برای رهایی از اضطراب و احساس گناه است. احساس گناه باعث خستگی روح و سرخوردگی می‌شود، اما توبه با ایجاد امید به رضایت الهی و بازگشت به سوی خدا، اضطراب را کاهش می‌دهد. توبه نه تنها باعث آمرزش گناهان می‌شود، بلکه آرامش روانی را نیز به همراه دارد.

دعا نیز مانند باران بهاری، سرزمین دل‌ها را سیراب می‌کند و آرامش را به روح و جان انسان بازمی‌گرداند. دعا باعث می‌شود انسان با خدا مناجات کند و مشکلات خود را با او در میان بگذارد. این عمل نه تنها اضطراب را کاهش می‌دهد، بلکه احساس امنیت و پشتیبانی قوی از سوی خدا را در فرد ایجاد می‌کند. دعا حتی اگر مستجاب نشود، به دلیل یاد خدا و ارتباط با او، آرامش بخش است و غم و اندوه را از بین می‌برد.

مستندات:

- سوره مبارکه رعد / ۲۸: الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ
- سوره مبارکه فتح / ۴: هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ...
- سوره مبارکه بقره / ۱۵۵: وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ
- پیامبر اکرم ﷺ: الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

أَتَدْرِي مَنْ هُمْ يَا ابْنَ أُمِّسَلَيْمٍ قُلْتُ مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ نَحْنُ أَهْلُ الْبَيْتِ وَشِيعَتُنَا (بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۱۸۴)؛ انس بن مالک گوید: رسول اکرم ﷺ فرمود: «الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ» سپس به من فرمود: «ای فرزند ام‌سلیم! می‌دانی این‌ها چه کسانی هستند؟» پرسیدم: «ای رسول خدا! چه کسانی هستند؟» فرمود: «مقصود، ما اهل بیت و شیعیان ما هستند».

• امیرالمؤمنین علی علیه السلام: ذَكَرَ اللَّهُ جَلَاءَ الصُّدُورِ وَطَمَأْنَيْنَةُ الْقُلُوبِ (غرر الحکم، ح ۵۱۶۵)؛ یاد خدا سینه‌ها را صیقل می‌دهد و دل‌ها را آرامش می‌بخشد.

• امام صادق علیه السلام: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ هُوَ الْإِيمَانُ (کافی، ج ۲، ص ۱۵) امام صادق علیه السلام: در تفسیر آیه «اوست که بر دل‌های مؤمنان آرامش را فرستاد». فرمود: آن آرامش، ایمان است.

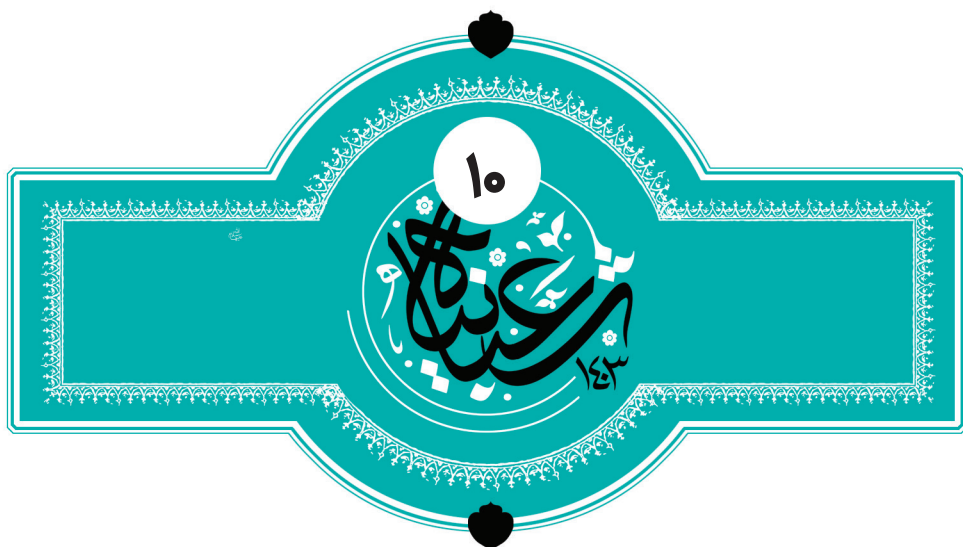
• امام صادق علیه السلام: خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ الْعَيْشِ زَائِلَ الْعَقْلِ مَشْغُولَ الْقَلْبِ فَأُولَئِهَا صِحَّةُ الْبَدَنِ وَالثَّانِيَةُ الْأَمْنُ وَالثَّالِثَةُ الْكَسَّةُ فِي الرِّزْقِ وَالرَّابِعَةُ الْأَنْيَسُ الْمَوْافِقُ قُلْتُ وَمَا الْأَنْيَسُ الْمَوْافِقُ قَالَ الرِّزْقُ الصَّالِحَةُ وَالْوَلَدُ الصَّالِحُ وَالْخَلِيطُ الصَّالِحُ الْخَامِسَةُ وَهِيَ تَجَمُّعُ هَذِهِ الْخِصَالِ الدَّعَاةُ (الخصال، ج ۳۴، ص ۲۸۴)؛ پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، پیوسته زندگی‌اش لنگ، خردش سرگشته و فکرش مشغول است: اول، تندرستی. دوم، امنیت. سوم، فراخی در روزی. چهارم، همدم سازگار. راوی می‌گوید: عرض کردم: منظور از همدم سازگار چیست؟ فرمود: زن نیک و فرزند نیک و هم‌نشین نیک.

[امام علیه السلام در ادامه فرمود]: و پنجم که جامع همه این‌هاست، آسایش.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. عباسوند، فریبا، خط سفید ممتد: مهارت‌های دستیابی به سبک زندگی اسلامی، اصفهان: قبسات، ۱۳۹۷.

مقاومت در راه اصول و ارزش های انسانی

۴۳

پیام شناسه: سقوط در ورطه باطل با تزلزل در راه حق

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب

- چرا نباید مثل کشورهای دیگر، به فکر زندگی خودمان باشیم؟
- مسئله فلسطین چه ربطی به ما دارد؟

تبیین موضوع و پیام:

مقاومت در راه اصول انسانی، وظیفه ای همگانی در برابر ستم و بی عدالتی است. این مقاومت نه تنها در برابر ظلم حاکمان، بلکه در برابر هر نوع بی اخلاقی و پایمال شدن حقوق دیگران معنا پیدا می کند. پاسداری از ارزش های انسانی همچون کرامت، آزادی و عدالت، مستلزم ایستادگی و فداکاری است. هر فرد با عمل به وجدان و دفاع از حق، می تواند نقشی مهم در این مقاومت ایفا کند. مقاومت

واقعی، نه تنها در کلام، بلکه در عمل و در سبک زندگی نیز نمایان می شود. این مقاومت، ضامن بقای جامعه ای سالم و عادلانه است.

مستندات:

• سوره مبارکه هود / ۱۱۲: فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

• سوره مبارکه فصلت / ۳۰: إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ

• سوره مبارکه جن / ۱۶: وَأَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا

• سوره مبارکه شوری / ۱۵: فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

• پیامبر گرامی اسلام ﷺ. عَنْ أَنَسٍ قَرَأَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ هَذِهِ الْآيَةَ ثُمَّ قَالَ قَدْ قَالَهَا نَاسٌ ثُمَّ كَفَرُوا أَكْثَرَهُمْ فَمَنْ قَالَهَا حَتَّى يَمُوتَ فَهُوَ مِمَّنْ اسْتَقَامَ عَلَيْهَا (تفسير اهل بیت عجله ع، ج ۱۳، ص ۵۲۴)؛ انس گوید: رسول خدا ﷺ این آیه را بر ما خواند و آنگاه فرمود: «عده ای از مردم این جمله [پروردگار ما خداست] را بر زبان جاری ساختند و بعد از مدتی بیشتر آن ها کافر گشتند. هرکس این عقیده را تا دم مرگ داشته باشد از زمره کسانی است که بر آن، استقامت ورزیده اند.»

• امیرالمؤمنین علی ع. الْعَمَلُ الْعَمَلُ ثُمَّ إِلَهَائِهِ الْتَهَائِهِ وَالْإِسْتِقَامَةُ الْإِسْتِقَامَةُ ثُمَّ الصَّبْرُ الصَّبْرُ وَالْوَرَعُ الْوَرَعُ إِنَّ لَكُمْ نَهَائِهِ فَانْتَهُوا إِلَى نَهَائِهِمْ وَإِنَّ لَكُمْ عَلَمًا فَاهْتَدُوا بِعَلَمِكُمْ وَإِنَّ لِلْإِسْلَامِ غَايَةً فَانْتَهُوا إِلَى غَايَتِهِ وَاخْرُجُوا إِلَى اللَّهِ مِمَّا افْتَرَضَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَقِّهِ وَبَيَّنْ لَكُمْ مِنْ وَظَائِفِهِ أَنَا شَاهِدٌ لَكُمْ وَحَجِيجٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَنْكُمْ أَلَا وَإِنَّ الْقَدَرَ السَّابِقَ قَدْ وَقَعَ وَالْقَضَاءُ الْمَاضِي قَدْ تَوَرَّدَ وَإِنِّي مُكَلِّمٌ بِعُدَّةِ اللَّهِ وَحُجَّتِهِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ وَقَدْ قُلْتُمْ رَبُّنَا اللَّهُ فَاسْتَقِيمُوا عَلَى كِتَابِهِ وَعَلَى مِنْهَا

أَمْرِهِ وَعَلَى الطَّرِيقَةِ الصَّالِحَةِ مِنْ عِبَادَتِهِ ثُمَّ لَا تَمُرُّوا مِنْهَا وَلَا تَبْتَدِعُوا فِيهَا وَلَا تُخَالِفُوا عَنْهَا فَإِنَّ أَهْلَ الْمُرُوقِ مُنْقَطِعٌ بِهِمْ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (تفسیر اهل بیت علیهم السلام، ج ۱۳، ص ۵۲۶)؛ عمل را فراموش نکنید و تا می‌توانید کار کنید و از کارهای زشت دست بردارید و خود را به گناه آلوده نکنید و راه راست را در پیش گیرید و استقامت داشته باشید. صبر و شکیبایی را پیشه کنید و پرهیزکاری را از دست ندهید، شما پایانی دارید و به پایان خود توجه داشته باشید. دنبال علم هدایت بروید و راه خود را گم نکنید، اسلام نتیجه‌ای دارد و شما از نتیجه آن بهره‌مند گردید. به طرف خداوند توجه کنید و حقوق واجب او را انجام دهید. خداوند حق خود را بر شما واجب کرد و وظایف شما را معین فرموده است. من گواه اعمال شما هستم و روز قیامت با شما احتجاج خواهم کرد. متوجه باشید که قضا و قدر خداوند بر شما جاری می‌گردد و هرچه مقدر شده، خواهد رسید. من با برهان خداوند با شما سخن می‌گویم و از وعده‌های پروردگار برای شما بازگویی می‌کنم. خداوند متعال در قرآن فرمود: «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ». اینک که خداوند را قبول دارید، به کتاب او عمل کنید و فرمان او را به کار گیرید و راه او را ادامه دهید و فرمان او را مورد عمل قرار دهید. ای مردم! راه بندگان شایسته خدا را در پیش گیرید و از آن اعراض نکنید و منحرف نشوید. در احکام خداوند و دین او بدعت پدید نیاورید و با قوانین خداوند مخالفت نداشته باشید و بدانید هرکس از خدا و احکام او منحرف شد، روز قیامت ارتباط او با خداوند قطع خواهد شد.

• در هر قیام مردمی، جنگ واقعی بین اراده‌ها است. هر طرفی که مصمم‌تر باشد و سختی‌ها را تحمل کند، پیروز قطعی است. (مقام معظم رهبری، خطبه‌های نماز جمعه تهران، ترجمه خطبه عربی، ۱۳۸۹/۱۱/۱۵)

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. مهدیان، علی، طرح کلی اندیشه مقاومت، قم: سفیر صادق، ۱۳۹۹.

وظایف منتظران در عصر غیبت

پیام شناسه: کوشش برای حاکمیت اسلام

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

۴۶

- آیا شیعیان در مقابل امامی که غایب است، وظیفه‌ای دارند؟
- مهم‌ترین وظایف منتظران در عصر غیبت چیست؟

تبیین موضوع و پیام:

نهان زیستی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریع هرگز به معنای وانهادگی کامل انسان‌ها، تعطیل شدن احکام و تکالیف الهی و بی‌رهبر و پیشوا ماندن مسلمانان و شیعیان نیست. امام علیه السلام در غیبت هم آثار وجودی فراوانی در نظام تکوین و تشریع دارد. با چنین باورداشتی، برای انسان‌ها در دوران غیبت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریع، به جز

تکالیفی که در زمان حضور امام علیه السلام بر دوش همگان بوده، وظایفی ویژه نیز برعهده گذاشته شده است.

ما آن وقتی می‌توانیم حقیقتاً منتظر به حساب بیاییم که زمینه را آماده کنیم. برای ظهور مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف زمینه باید آماده بشود؛ و آن عبارت از عمل کردن به احکام اسلامی و حاکمیت قرآن و اسلام است. همان‌طور که عرض کردم، فرموده‌اند: «وَاللّٰهُ لَتَمَخَّصَنَّ» و «وَاللّٰهُ لَتُعَرِّبَنَّ»؛ این تمحیص و این امتحان بزرگ که مریدان و شیعیان ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف با آن مواجه هستند، همان امتحان تلاش برای حاکمیت اسلام است. برای حاکمیت اسلام باید کوشش کنید؛ ملت بزرگ ما این یک قدم را برداشتند. (مقام معظم رهبری، بیانات در اجتماع بزرگ مردم قم، در سالروز میلاد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ۱۳۷۰/۱۱/۳۰)

مستندات:

- سوره مبارکه شوری / ۲۳: قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ...
- پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةٍ (کمال الدین، ج ۲، ص ۴۱۰)؛ هرکس بمیرد و امام زمانش را نشناسد، به مرگ جاهلی مرده است. [شناخت و اقتدا به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف]
- امام صادق علیه السلام: مَنْ سَرَهُ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ فَلْيَنْتَظِرْ وَلْيَعْمَلْ بِالْوَرَعِ وَ مَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ وَ هُوَ مُنْتَظَرٌ (بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۱۴۰)؛ کسی که مایل است جزء یاران حضرت مهدی قرار گیرد، باید منتظر باشد و اعمال و رفتارش در حال انتظار با تقوی و اخلاق نیکو توأم گردد. [خودسازی و دیگرسازی]
- امام حسن عسکری علیه السلام: ... فَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنَ الْفُقَهَاءِ صَائِنًا لِنَفْسِهِ حَافِظًا لِدِينِهِ مُخَالِفًا عَلَى هَوَاهُ مُطِيعًا لِأَمْرِ مَوْلَاهُ فَلِلْعَوَامِ أَنْ يُقْلِدُوهُ (الاحتجاج، ج ۲، ص ۵۱۰، ح ۳۳۷)؛ اما هر فقیه‌ای که خویش‌سندار و نگاهبان دین خود باشد و با هوای نفسش بستیزد و مطیع فرمان مولایش باشد، بر عوام لازم است که از او تقلید کنند و البته این ویژگی‌ها را تنها برخی

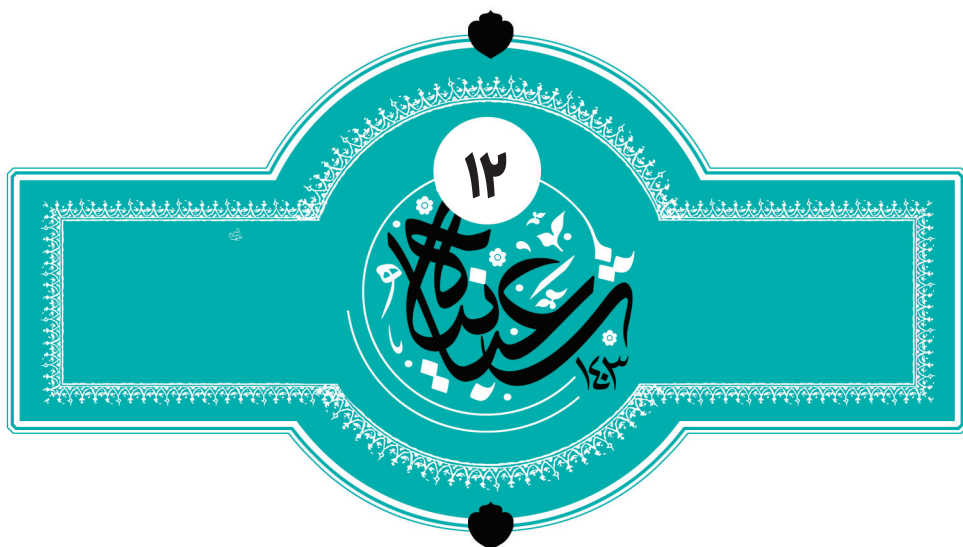
فقه‌های شیعه دارا هستند، نه همه آن‌ها. [تبعیت از فتوای فقها]

• امام صادق علیه السلام: ... فَتَوَقَّعُوا الْفَرَجَ كُلَّ صَبَاحٍ وَ مَسَاءٍ... (کمال الدین و تمام النعمة، ج ۲، ص ۳۳۹)؛ در هر صبح و شام، به انتظار فرج باشید. [انتظار، یاد و محبت]

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. رضوانی، علی اصغر، وظایف ما در عصر غیبت، قم: مسجد جمکران، ۱۳۸۷.
۲. میرباقری، سید محمدحسین و حسینیان قمی، مهدی، وظایف منتظران، قم: موسسه آینده روشن، ۱۳۷۸.

فرهنگ مقاومت در قرآن

۴۹

پیام شناسه: صبر و پایداری قرآنی در راه حق

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- چرا قرآن مقاومت در برابر دشمنان را تنها راه پیروزی و حفظ ایمان معرفی می‌کند با اینکه مقاومت هزینه‌های زیادی ممکن است داشته باشد؟
- چرا مسلمان‌ها همیشه به تبعیت از قرآن به دنبال جنگ و جهاد هستند اما غربی‌ها دنبال صلح و سازش بین انسان‌ها؟

تبیین موضوع و پیام:

در مواجهه با فشارها و حمله‌های دشمن، قرآن کریم راه حل اصلی را مقاومت معرفی می‌کند. نمونه‌های تاریخی مانند مبارزه طالوت با جالوت و تأکید پیامبر گرامی اسلام ﷺ بر استقامت، نشان می‌دهد که مقاومت در برابر دشمنان، تنها

راه پیروزی است. قرآن همچنین از سازش با دشمنان به شدت نهی کرده و آن را عامل شکست و نابودی می‌داند. مقاومت نه تنها باعث حفظ ایمان و ارزش‌ها می‌شود، بلکه وعده الهی پیروزی را نیز به همراه دارد.

قرآن کریم تأکید می‌کند که دشمنان، هرچند قدرتمند، بازهم شکست پذیرند. آیات متعددی مانند «أَصْلَ أَعْمَالُهُمْ» نشان می‌دهد که نقشه‌های دشمنان محکوم به شکست است و توطئه‌هایشان به خودشان بازمی‌گردد. تاریخ نیز گواهی می‌دهد که ابرقدرت‌های گذشته مانند فرعون و قوم عاد، با وجود قدرت ظاهری زیاد، نابود شدند. این نشان می‌دهد که پیروی از باطل، سرانجامی جز شکست ندارد، درحالی‌که پیروی از حق، پیروزی را تضمین می‌کند.

قرآن وعده می‌دهد که خداوند همراه مؤمنان است و آن‌ها را در مسیر مقاومت یاری می‌کند. آیاتی مانند «إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا» و «فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ» بر این موضوع تأکید دارند. مقاومت، هرچند هزینه‌بردار است، اما سازش با دشمنان هزینه‌های سنگین‌تری دارد و باعث نابودی ارزش‌ها و ایمان می‌شود. درنهایت، قرآن وعده می‌دهد که پیروزی نهایی از آن صالحان و مؤمنان خواهد بود و زمین به ارث آن‌ها خواهد رسید. این وعده الهی، امید و انگیزه لازم برای ادامه راه مقاومت را به مؤمنان می‌دهد.

مستندات:

- سوره مبارکه هود / ۱۱۲: فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
- سوره مبارکه محمد / ۳۵: فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتَرَكُمُ أَعْمَالُكُمْ
- سوره مبارکه ممتحنه / ۱: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ

• امام صادق علیه السلام: نَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قَوَّضَ إِلَى الْمُؤْمِنِ أُمُورَهُ كُلَّهَا وَلَمْ يُفَوِّضْ إِلَيْهِ أَنْ يَكُونَ ذَلِيلًا أَمَا تَسْمَعُ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ: «وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ» فَأَلْمُؤْمِنُ يَكُونُ عَزِيزًا وَلَا يَكُونُ ذَلِيلًا ثُمَّ قَالَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَعَزُّ مِنَ الْجَبَلِ إِنَّ الْجَبَلَ يُسْتَقَلُّ مِنْهُ بِالْمَعَاوِلِ الْمُؤْمِنُ لَا يُسْتَقَلُّ مِنْ دِينِهِ شَيْءٌ (تهذيب الأحكام، ج ۶، ص ۱۷۹)؛ خداوند اختیار همه کارها را به مؤمن داده اما این اختیار را به او نداده است که ذلیل باشد. مگر نشنیده‌ای که خداوند متعال می‌فرماید: «و عزت از آن خدا و رسولش و مؤمنین است»؟ پس مؤمن عزیز است و ذلیل نیست. مؤمن از کوه نیرومندتر است؛ زیرا از کوه با ضربات تیشه کم می‌شود، اما با هیچ وسیله‌ای نمی‌توان از دین مؤمن کاست.

• پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم: شَيَّبَتْنِي هُوْدُ فَقِيلَ لَهُ فِي ذَلِكَ فَقَالَ قَوْلُهُ فَاسْتَقِمَّ كَمَا أُمِرْتُ... (تفسیر اهل بیت علیهم السلام، ج ۶، ص ۷۹۸)؛ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «سوره‌ی هود مرا پیر کرد.» پرسیدند: «کجای سوره‌ی هود؟» فرمود: «این سخن خداوند متعال: فَاسْتَقِمَّ كَمَا أُمِرْتُ.»

• امیرالمؤمنین علی علیه السلام - وَمِنْ كَلَامٍ لَهُ فِي بَعْضِ أَيَّامِ صِفِّينَ مَعَاشِرَ الْمُسْلِمِينَ اسْتَشْعِرُوا الْخَشْيَةَ وَتَجَلَّبَّوْا السَّكِينَةَ وَعَضُّوا عَلَى التَّوَّاجِدِ فَإِنَّهُ أَنْبَى لِلسُّيُوفِ عَنِ الْهَامِ وَأَكْمَلُوا اللَّأْمَةَ وَقَلِّقُوا السُّيُوفَ فِي أَعْمَادِهَا قَبْلَ سَلِّهَا وَالْحَطُّوَ الْخَزَرَ وَاطْعَنُوا الشَّرَزَ وَنَافِحُوا بِالْطَّبْيِ وَصَلُّوا السُّيُوفَ بِالْخَطَى وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ بِعَيْنِ اللَّهِ (بحار الأنوار، ج ۳۲، ص ۵۵۷)؛ امیرالمؤمنین علی علیه السلام - خطاب به افسران و سربازان اسلام، در جنگ صفین.

ای گروه‌های مسلمان! جان خود را از ترس از خدا آکنده سازید و بر تن خویش جامه آرامش و اطمینان بپوشید! و دندان برهم فشارید [و مصمم باشید] تا بهتر از شمشیر دشمن مصون مانید. زره و افزارهای جنگ را کامل کنید، شمشیرها را پیش از بیرون کشیدن از غلاف‌ها در آن‌ها تکان دهید، خشمگینانه به دشمن بنگرید، از چپ و راست با سرنیزه حمله کنید، با دم شمشیر ضربه وارد آورید و به هنگام شمشیر زدن دلاورانه پای پیش نهید و بدانید که خدا به شما نظر دارد.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. صلح میرزایی، سعید، اندیشه مقاومت از منظر حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مد ظله العالی)، تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۳۹۸.

وظایف منتظران در عصر غیبت

پیام شناسه: ماهیت مردم سالاری دینی

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب

۵۲

- آیا مردم سالاری دینی صرفاً یک شعار است یا راهکاری عملی برای مشارکت مردم در تعیین سرنوشت خود با حفظ ارزش های دینی؟
- با وجود ولایت فقیه و دستورات اسلام، چه نیازی به مردم سالاری وجود دارد؟

تبیین موضوع و پیام:

مردم سالاری ما از دل اسلام جوشید... این جور نیست که وقتی ما می گوئیم مردم سالاری دینی، این به معنای یک ترکیب انضمامی بین مردم سالاری با یک مفهومی است و دین با یک مفهوم دیگری؛ این نیست. مردم سالاری ما از دین

سرچشمه گرفته است، اسلام این راه را به ما نشان داده است. (مقام معظم رهبری، بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۲/۰۶/۱۴)

نظام مردم سالاری دینی دارای شاخص هایی مثل مقبولیت مردمی (پذیرش مردم نسبت به اصل نظام)، مشروعیت الهی حاکم با نصب خاص و نصب عام (با شاخص های فقاقت، عدالت، کاردانی و کفایت)، مشروعیت قوانین (با شاخص فقهی)، مشورت با مردم و مشارکت آن ها در اداره جامعه و بها دادن به رأی مردم، آزادی مردم در نظام اسلامی (با وجود نهادهای سیاسی و مدنی مردمی، انتخابات، رسانه ها، مطبوعات و ...) و نقد و انتقاد از حاکمان بر اساس دو اصل «النصحیة لائمة المسلمین» و «امر به معروف و نهی از منکر» می باشد. نظام مردم سالار دینی، چون بر اساس دین و دستورات الهی و پذیرش مردم به تنظیم امور سیاسی اجتماعی می پردازد، از آن جا که دین بر اساس فطرت آمده است و تنظیم مسائل بر اساس دین، قطعاً متناسب با فطرت پاک انسانی نیز می باشد، پذیرش این سیستم و کارآمدی آن را افزایش خواهد داد.

مستندات:

در قرآن کریم علاوه بر مشورت ملکه سبا با بزرگان قومش در رابطه با نامه حضرت سلیمان علیه السلام (سوره مبارکه نمل، آیات ۲۹ تا ۳۲)، در دو آیه نیز به طور خاص و صریح به بحث مشورت پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم با مسلمین و مشورت مؤمنین با یکدیگر اشاره شده است:

- سوره مبارکه آل عمران / ۱۵۹: ... وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ...
- سوره مبارکه شوری / ۳۸: ... وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ ...
- امیرالمؤمنین علی علیه السلام: لَوْلَا حُضُورُ الْحَاضِرِ وَقِيَامُ الْحُجَّةِ بِوُجُودِ النَّاصِرِ وَمَا أَخَذَ اللَّهُ عَلَى الْعُلَمَاءِ أَنْ لَا يُقَاوُوا عَلَى كَيْفَةِ ظَالِمٍ وَلَا سَعَبٍ مَظْلُومٍ لِأَلْقَيْتُ حَبْلَهَا عَلَى غَارِبِهَا (نهج البلاغه، خطبه ۳)؛ اگر نبود حضور آن جمعیت و تمام شدن حجت

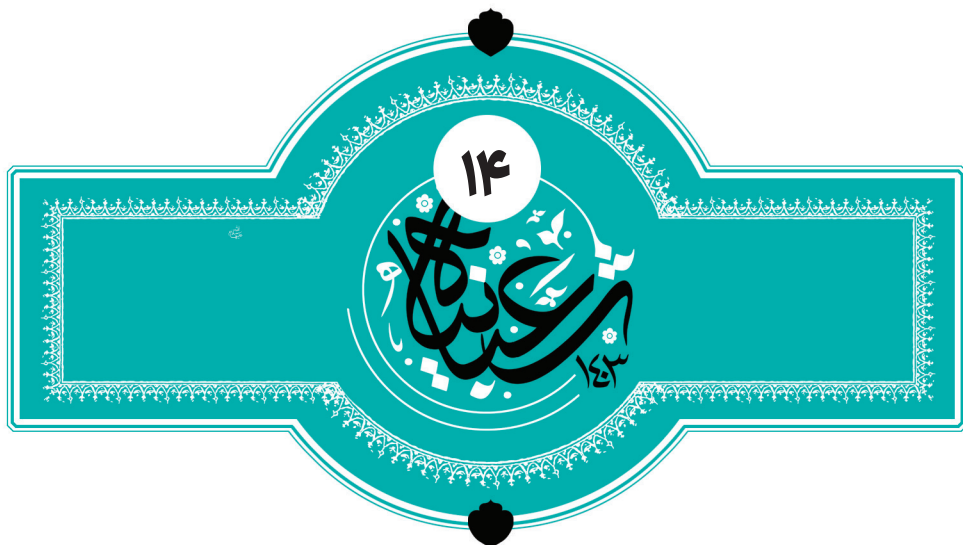
با وجود یار و یاور و اگر نبود که خداوند از دانایان پیمان گرفته است که بر سیری
ستمگر و گرسنگی ستمدیده رضایت ندهند، هرآینه مهار شتر خلافت را بر
شانه اش می انداختم.

• امیرالمؤمنین علی علیه السلام: وَمِنْ كَلَامِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا اضْطَرَبَ عَلَيْهِ أَصْحَابُهُ
فِي أَمْرِ الْحُكُومَةِ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ لَمْ يَزَلْ أُمْرِي مَعَكُمْ عَلَى مَا أُحِبُّ حَتَّى نَهَكْتُكُمْ
الْحَرْبَ وَقَدْ وَاللَّهِ أَخَذْتُ مِنْكُمْ وَتَرَكْتُ وَهِيَ لِعَدُوِّكُمْ أَنَّهُكَ لَقَدْ كُنْتُ أَمْسِ أَمِيرًا
فَأَصْبَحْتُ الْيَوْمَ مَأْمُورًا وَكُنْتُ أَمْسِ نَاهِيًا فَأَصْبَحْتُ الْيَوْمَ مِنْهَيًا وَقَدْ أَحْبَبْتُمُ الْبَقَاءَ
وَلَيْسَ لِي أَنْ أَحْمِلَكُمْ عَلَى مَا تَكْرَهُونَ (نهج البلاغه، خطبه ۲۰۸) آن حضرت علیه السلام
هنگامی که یارانش در باب حکمیت با او راه مخالفت پیش گرفتند، فرمود: ای
مردم، پیوسته کار من با شما آن گونه که دلپذیر بود پیش می رفت تا آنکه جنگ
ناتوانتان ساخت. به خدا سوگند، چیزهایی را از شما گرفتم، ولی چیزهایی را هم
برایتان باقی گذاشت اما دشمنتان را بیشتر خسته و فرسوده ساخت. من دیروز
فرمانروا بودم و امروز فرمان گزار شده ام! دیروز امر و نهی می کردم و امروز امر و نهی
می شنوم! آری، شما بقا را دوست دارید و می خواهید زنده بمانید، من هم نباید
شما را به زور به چیزی وادار نمایم که نمی خواهید.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. سعیدی، مهدی، مردم سالاری دینی از منظر حضرت آیت الله خامنه ای، تهران:
انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۹۲.
۲. خرمشاد، محمدباقر، مردم سالاری دینی، تهران: دفتر نشر معارف، ۱۳۸۵.

جوان از منظر اهل بیت علیهم السلام

۵۵

پیام شناسه: جوانان بازوان توانمند اسلام و ترویج‌کنندگان ارزش‌های الهی

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- حضرت علی اکبر علیه السلام چگونه به مقام والای انسانی رسید؟
- آیا در منظومه فکری اهل بیت علیهم السلام، جوانی صرفاً برهه‌ای از غفلت و بی‌تجربگی است یا سرمایه‌ای بی‌بدیل برای تعالی و بندگی؟

تبیین موضوع و پیام:

جوان در نگاه اهل بیت علیهم السلام سرمایه‌ای گران‌بها و آینده‌ساز جامعه است. دوران جوانی، فرصتی استثنایی برای خودسازی، کسب فضائل اخلاقی و دانش است. اهل بیت علیهم السلام جوانان را به بهره‌گیری از این دوران ارزشمند و پرهیز از غفلت و

بیهودگی توصیه می‌کند. ایشان بر اهمیت تربیت دینی، تعهد اجتماعی و مسئولیت‌پذیری جوانان تأکید دارند. جوانان مؤمن و آگاه، می‌توانند با الگوگیری از سیره اهل بیت (علیهم‌السلام)، به بهترین شکل از توانایی‌های خود استفاده کنند. اهل بیت (علیهم‌السلام) جوانان را به عنوان بازوان توانمند اسلام و ترویج‌کنندگان ارزش‌های الهی معرفی می‌کنند.

مستندات:

- سوره مبارکه روم / ۵۴: اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ
- سوره مبارکه غافر / ۶۷: هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لَتَكُونُوا سُيُوحًا وَمِنْكُمْ مَن يَتَوَفَّى مِنْ قَبْلُ وَلَتَبْلُغُوا أَجْلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

• پیامبر گرامی اسلام (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم): إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ مَلَكَائِيْرُفٍ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ يُنَادِي يَا أَبْنَاءَ الْعَشْرِينَ جِدُّوْا وَاجْتَهِدُوْا وَيَا أَبْنَاءَ الثَّلَاثِيْنَ لَا تَغُرَّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَا أَبْنَاءَ الْأَرْبَعِيْنَ مَا ذَا أَعَدَدْتُمْ لِلْقَاءِ رَبِّكُمْ وَيَا أَبْنَاءَ الْخَمْسِيْنَ أَتَأْكُمُ النَّذِيْرُ وَيَا أَبْنَاءَ السَّبْتِيْنَ زُرُّعْ أَنْ حَصَادُهُ وَيَا أَبْنَاءَ السَّبْعِيْنَ نُودِيْ لَكُمْ فَأَجِيبُوْا وَيَا أَبْنَاءَ الثَّمَانِيْنَ أَتَشْكُمُ السَّاعَةُ وَأَنْتُمْ غَافِلُونَ ثُمَّ يَقُوْلُ لَوْ لَا عِبَادٌ رَّغَعَ رِجَالُ خُشْعٍ وَصَبِيَّانَ رُضِعَ وَأَنْعَامٌ رَّتَعَ لَصَبَّ عَلَيْكُمْ الْعَذَابُ صَبًا (ارشاد القلوب، ج ۱، ص ۳۲)؛ همانا برای خدای تعالی فرشته‌ای است که هر شب فرود می‌آید، سپس صدا می‌زند و می‌گوید: آهای بیست‌ساله‌ها! سعی و کوشش کنید، سی‌ساله‌ها زندگانی دنیا شما را نفریبد. فرزندان چهل‌ساله چه چیز برای روز ملاقات پروردگارتان مهیا کرده‌اید؟ ای پنجاه‌سالگان، پیری در رسید، آهای شصت‌ساله‌ها! شما مانند زراعت و کشتی هستید که فصل درو ش نزدیک شده، ای هفتادساله‌ها! شما را صدا می‌زنند جواب دهید، هشتادساله‌ها ساعت آخر عمر فرار کنید و حال اینکه شما بی‌خبرید. سپس آن فرشته می‌گوید اگر نبود

بندگانی که همیشه در رکوع اند و مردانی که فروتنی می کنند و کودکان شیرخوار و چهارپایانی که سرگرم چریدن هستند، بر سر شما عذاب می بارید.

• امام خمینی رحمته الله علیه: از جوانان، دختران و پسران، می خواهم که استقلال و آزادی و ارزش های انسانی را و لو با تحمل زحمت و رنج، فدای تجملات و عشرت ها و بی بندوباری ها و حضور در مراکز فحشا که از طرف غرب و عمال بی وطن به شما عرضه می شود، نکنند؛ که آنان چنانچه تجربه نشان داده جز تباهی شما و اغفالتان از سرنوشت کشورتان و چاپیدن ذخایر شما و به بند استعمار و ننگ وابستگی کشیدن و مصرفی نمودن ملت و کشورتان به چیز دیگر فکر نمی کنند؛ و می خواهند با این وسایل و امثال آن شما را عقب مانده و به اصطلاح آنان «نیمه وحشی» نگه دارند. (صحیفه نور، ج ۲۱، ص، ۴۱۷)

• اگر در یک جمله کوتاه از من بپرسند که شما از جوان چه می خواهید؟ خواهم گفت: تحصیل، تهذیب و ورزش. من فکر می کنم که جوانان باید این سه خصوصیت را دنبال کنند. (مقام معظم رهبری، گفت و شنود در دیدار جمعی از جوانان به مناسبت هفته جوان، ۱۳۷۷/۰۲/۰۷)

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. صداقت، محمد عارف، جوان و جوانی در سیره اهل بیت علیهم السلام، قم: المصطفی، ۱۳۸۷.

دستاوردهای انقلاب اسلامی در عرصه استقلال و آزادی

پیام شناسه: انقلاب اسلامی، منشأ استقلال و عزت ایران

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

۵۸

- انقلاب اسلامی ایران با چه راهبردهایی در برابر قدرت‌های جهانی ایستاد و به نماد مقاومت و الهام‌بخشی جهانی تبدیل شد؟

تبیین موضوع و پیام:

انقلاب اسلامی ایران با تأکید بر استقلال و آزادی، توانست تمامیت ارضی کشور را حفظ کند و ایران را به جایگاه عزت و کرامت برساند. در دوران قبل از انقلاب، ایران بارها تجزیه شد و زیر سلطه قدرت‌های خارجی قرار گرفت، اما پس از انقلاب، با مقاومت در برابر تجاوزات خارجی، به‌ویژه در هشت سال دفاع مقدس، ایران

توانست از مرزهای خود دفاع کند و استقلال خود را حفظ نماید. این ایستادگی در برابر قدرت‌های جهانی، نشان‌دهنده عزم راسخ ملت ایران برای حفظ آزادی و استقلال بود.

انقلاب اسلامی همچنین با ایجاد تحولات اساسی در ساختار سیاسی و اجتماعی کشور، مردم را از زندگی در وضعیت رقت‌بار گذشته نجات داد. نظام جمهوری اسلامی با هدف پیشرفت و عدالت، تلاش کرد تا ایران را به جایگاهی شایسته در عرصه بین‌المللی برساند. این نظام، با تکیه بر ارزش‌های اسلامی و ایرانی، توانست روحیه خودباوری و عزت را در میان مردم تقویت کند و ایران را به عنوان کشوری مستقل و پیشرفته معرفی نماید.

در عرصه بین‌المللی، انقلاب اسلامی با صدور شعارهای آزادی‌خواهانه و الهام‌بخشی به ملت‌های تحت ستم، جایگاه ایران را به عنوان کشوری شاخص و قابل احترام تثبیت کرد. این انقلاب نه تنها در داخل کشور تحولات عمیقی ایجاد کرد، بلکه در سطح جهانی نیز به نمادی از مقاومت در برابر ظلم و استکبار تبدیل شد. امروز ایران با تکیه بر دستاوردهای انقلاب، در مسیر پیشرفت علمی، صنعتی و فرهنگی گام برمی‌دارد و به عنوان الگویی برای ملت‌های آزاده‌ی جهان مطرح است. (خلاصه‌ای از بیانات مقام معظم رهبری در رابطه با دستاوردهای انقلاب اسلامی)

مستندات:

- سوره مبارکه نساء / ۱۴۱: ... وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا
- سوره مبارکه اعراف / ۱۵۷: الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ...
- سوره مبارکه شعراء / ۲۲: وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدتَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
- امیرالمؤمنین علی (ع): لَا تَكُنْ عَبْدَ غَيْرِكَ وَفَدَّ جَعَلَكَ اللَّهُ حُرًّا (نهج البلاغه، نامه

(۳۱)؛ بنده غیر خودت نباش که خدا تو را آزاد آفریده است.

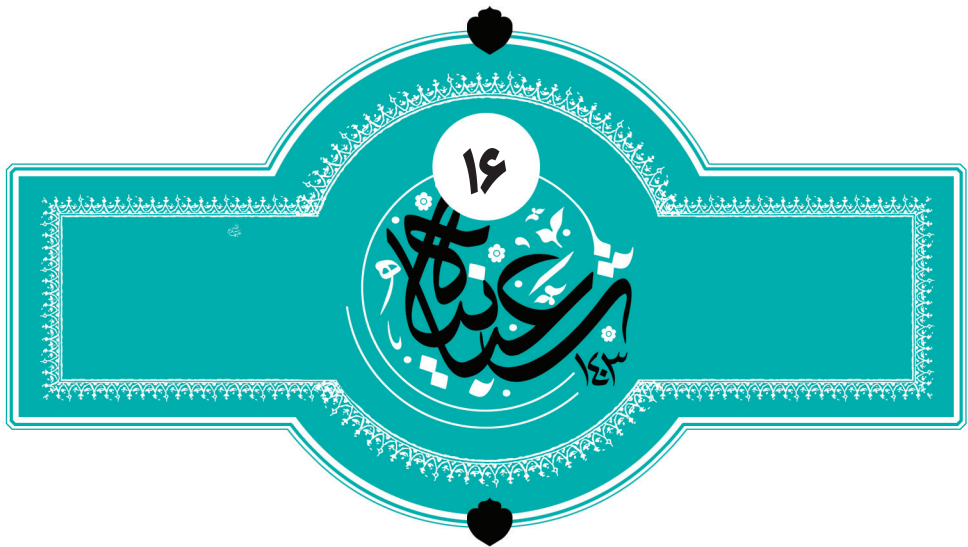
• امام صادق علیه السلام: خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهَا فَلَيْسَ فِيهِ كَثِيرٌ مُسْتَمْتِعٌ أُولَئِكَ الْوَفَاءُ وَالثَّانِيَةُ التَّدْبِيرُ وَالثَّلَاثَةُ الْحَيَاءُ وَالرَّابِعَةُ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْخَامِسَةُ وَهِيَ تَجَمُّعُ هَذِهِ الْخِصَالِ الْحَرِيَّةُ (الخصال، ج ۳۳، ص ۲۸۴)؛ پنج خصلت است که در هر کس یکی از آن‌ها نباشد خیر و بهره زیادی در او نیست. اول وفاداری، دوم تدبیر، سوم شرم و حیا، چهارم خوش خویی و پنجم. که چهار خصلت دیگر را نیز در خود دارد. آزادگی.

• امام صادق علیه السلام: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَهُ فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا قَالَ لِكَافِرٍ عَلَى الْمُؤْمِنِ حُجَّةٌ (تفسیر اهل بیت ۸، ج ۳، ص ۴۷۶)؛ مردی از امیرالمؤمنین علی علیه السلام پرسید: «ای امیرالمؤمنین! در مورد آیه: وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا برایم بگو». فرمود: «یعنی کافران حجّتی علیه مؤمنان ندارند».

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

- راجی، سید محمد حسین، صعود چهل ساله، قم: دفتر نشر معارف، ۱۴۰۰.
- سعیدی، روح الامین، استقلال، آزادی در مقیاس یک ملت، تهران: خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۴.

مسئولیت‌پذیری در تحقق اهداف انقلاب

پیام‌شناسه: احساس مسئولیت همگانی برای حفظ نظام اسلامی و ارتقای ارزش‌های انقلاب

۶۱

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- مسئولیت‌پذیری همه اقشار اعم از زن و مرد، چه نقشی در رسیدن به اهداف انقلاب دارد؟
- آیا بهتر نیست به جای دخالت دادن توده‌های مردم، جامعه به صورت نخبگانی اداره شود؟
- برای ایجاد احساس مسئولیت در همه افراد جامعه چه چالش‌هایی داریم؟
- چگونه می‌توانیم روحیه مسئولیت‌پذیری در جامعه را تقویت کنیم؟

تبیین موضوع و پیام:

مسئولیت پذیری به معنای پذیرش وظایف و تعهدات است و برای تحقق اهداف انقلاب، هر فرد باید برای عمل به ارزش ها و اصول انقلاب تلاش کند. این امر شامل همکاری، پاسخگویی و ایفای نقش اجتماعی مناسب است. مسئولیت پذیری باعث می شود که افراد در برابر جامعه و سرنوشت آن پاسخگو باشند و از آنجایی که اهداف انقلاب به رفاه و پیشرفت جامعه مربوط می شود، این موضوع اهمیت ویژه ای دارد.

مستندات:

• سوره مبارکه اسراء / ۱۳: وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلَٰمِنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ... [هر شخص مسئول اعمال خود است و هیچ کس نمی تواند بار گناهان دیگری را به دوش بکشد].

• سوره مبارکه انعام / ۳۱: قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ ۖ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ [در این آیه به کسانی که به مسئولیت های خود عمل نکنند، هشدار می دهد که درنهایت انسان های زیان کار هستند].

• پیامبر گرامی اسلام ﷺ: كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ (صحیح مسلم، ج ۳، ص ۱۴۵۹، ح ۲۰)؛ همه شما مسئولید و نسبت به زیردستانش بازخواست می شوید.

• پیامبر گرامی اسلام ﷺ: اتَّقُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِيمَا حَمَلَكُم مِّنْ كِتَابِهِ فَإِنِّي مَسْئُولٌ وَإِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ إِلَيَّ مَسْئُولٌ عَنْ تَبْلِيغِ الرِّسَالَةِ وَأَمَّا أَنْتُمْ فْتُسْأَلُونَ عَمَّا حُمِّلْتُمْ مِّنْ كِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّتِي (کافی، ج ۲، ص ۶۰۶، ح ۹)؛ از خدا درباره [عمل به] کتابش که به دوش شما نهاده است، بترسید؛ زیرا که هم من بازخواست می شوم یعنی هم من مسئولم و هم شما. من درباره تبلیغ رسالت مسئولم و شما درباره کتاب خدا و سنت من مسئول هستید که بر دوش گرفته اید.

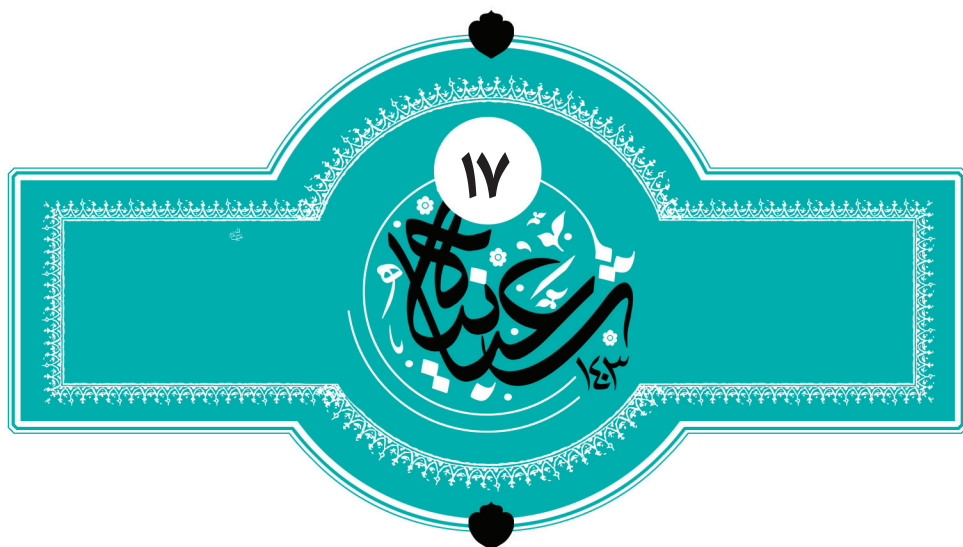

• امیرالمؤمنین علی علیه السلام: اَتَّقُوا اللَّهَ فِي عِبَادِهِ وَبِلَادِهِ فَإِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّى عَنِ الْيَقَاعِ وَالْبَهَائِمِ أَطِيعُوا اللَّهَ وَلَا تَعْصُوهُ (نهج البلاغه، خطبه ۱۶۷)؛ از خدا بترسید درباره بندگان او و سرزمین هایش؛ زیرا شما حتی نسبت به قطعه های زمین ها و چارپایان نیز مسئول هستید یعنی باید پاسخگو باشید. از خدا اطاعت کنید و نافرمانی او نکنید.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. بنیاد فرهنگ و اندیشه انقلاب اسلامی، فرآیند تحقق اهداف اسلامی، انتشارات بنیاد فرهنگ و اندیشه انقلاب اسلامی، قم: رسم وفا، ۱۴۰۲.

حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف تجسم توحید و عدالت

پیام شناسه: تجربه زندگی خدامحور و عدالت فراگیر باحضور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف

۶۴

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب

- چگونه امام عجل الله تعالی فرجه الشریف تجسم توحید است؟
- آیا عدالت محوری با باور به توحید، پیوستگی دارد؟
- دموکراسی چه اشکالی دارد؟! آیا نمی شود حکومتی عادلانه در جهان بر پا کرد که خدامحور و توحیدباور نباشد؟

تبیین موضوع و پیام:

دوران ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، سرآغاز حقیقی حیات مطلوب بشر خواهد بود، جایی که مسیر اصلی انسانیت در صراط مستقیم الهی آغاز می شود. این دوران، تحقق وعده ای است که همه انبیا برای آن مبعوث شدند؛ برپایی جامعه ای

توحیدی بر اساس عدالت و معنویت. بشریت که تاکنون در جست‌وجوی این راه بوده، سرانجام به نقطه‌ای می‌رسد که در آن ستم ریشه‌کن شده و زمین از عدل و قسط آکنده خواهد شد، همان‌گونه که در متون دینی از آن به عنوان دورانی یاد شده است که «زمین را پر از عدل می‌کند همان‌طور که از ظلم پر شده بود».

عدالت، محور اصلی این حکومت خواهد بود و تنها به منطقه‌ای خاص محدود نمی‌شود، بلکه سراسر جهان را در بر خواهد گرفت. مردمی بودن این حکومت، از آن جهت است که بنای آن بر ایمان و اراده مؤمنان استوار است. در متون اسلامی بر این نکته تأکید شده که امام زمان عجل الله تعالی فرجه با تکیه بر همراهی مردم، ظلم را ریشه‌کن خواهد کرد. همچنین، صلح و امنیت جهانی برقرار می‌شود و جنگ‌افروزان که در طول تاریخ بشریت عامل درگیری‌ها بوده‌اند، دیگر قدرتی برای ایجاد جنگ نخواهند داشت؛ اما این مسیر آسان به‌دست نخواهد آمد و همان‌طور که در روایات آمده، مؤمنان پیش از ظهور، در میدان‌های سختی آزمایش می‌شوند تا برای آن عصر باشکوه آماده شوند.

این دوران، زمانی است که تمام استعدادهای انسانی بدون مانع شکوفا خواهد شد و انسان‌ها قادر خواهند بود از مواهب زمین بدون تخریب و زیان بهره ببرند. همان‌گونه که در ادعیه و روایات انتظار آمده است، امید به ظهور، امید به جهانی بدون سلطه ستمگران و متجاوزان است، جایی که بشریت به تمدن حقیقی اسلامی دست خواهد یافت. برخلاف تصور برخی که آن دوران را پایان تاریخ می‌پندارند، روایات اسلامی آن را آغاز حرکت بشر در مسیر حقیقی الهی معرفی کرده‌اند؛ حرکتی که در آن انسان‌ها با سرعت و موفقیت بیشتر در جاده هدایت گام خواهند برداشت.

مستندات:

مأموریت توحید:

- سوره مبارکه رعد / ۳۶: ... قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُو وَإِلَيْهِ مَآبُ
- سوره مبارکه زمر / ۱۱: قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ
- سوره مبارکه بینه / ۵: وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا

الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ

• سوره مبارکه نور / ۵۵: وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ
مأموریت برای عدل:

• سوره مبارکه شوری / ۱۵: ... وَأَمَرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ ...

• سوره مبارکه أعراف / ۲۹: قُلْ أَمَرْتُ بِالْقِسْطِ ... (قسط یعنی عدالت اجتماعی)

• امام باقر علیه السلام: إِذَا قَامَ قَائِمُنَا وَضَعَ اللَّهُ يَدَهُ عَلَى رُؤُوسِ الْعِبَادِ فَيَجْمَعُ بِهَا عُقُولَهُمْ وَكَمَلَتْ بِهِ أَخْلَاقُهُمْ (الكافي، ج ۱، ص ۵۶، ح ۲۱)؛ هنگامی که قائم ما قیام کند، خداوند، دستش را بر سر بندگان می نههد و عقل های ایشان را با آن، جمع می کند و خردهایشان با او کامل می شود.

• سخن از امتحانات سخت الهی در عصر غیبت دارد. لذا مرحوم نعمانی وقتی این روایت را نقل می نماید، سخنان ناصحانه و دلسوزانه ای را مطرح می کند و این بیانگر غم و اندوه او از شیعیان غفلت زده است. الزَّيْبِعُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُسْلَبِي قَالَ: قَالَ [لِي] أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَاللَّهِ لَتُكْسِرَنَّ كَسْرَ الزُّجَاجِ وَإِنَّ الزُّجَاجَ يُعَادُ فَيَعُودُ كَمَا كَانَ وَاللَّهِ لَتُكْسِرَنَّ كَسْرَ الْفَخَّارِ وَإِنَّ الْفَخَّارَ لَا يَعُودُ كَمَا كَانَ [وَاللَّهِ لَتُثْمَرَنَّ] وَاللَّهِ لَتُثْمَخَنَّ وَ اللَّهُ لَتُغْرِبَلَ كَمَا يُغْرِبَلُ الزُّوَانُ مِنَ الْقَمْحِ (شیخ طوسی، الغیبه، ج ۱، ص ۳۴۰)؛ امام صادق علیه السلام می فرمایند: به خدا سوگند! می شکنید، همچون شیشه که می شکنند. به درستی که اگر بخواهند شیشه را به شکل اولش بازگردانند، باز می گردد. به خدا سوگند، همانند سفال باید شکسته شوید. به حقیقت که سفال شکسته شده به حالت اولش باز نمی گردد. به خدا سوگند، باید تمییز داده شوید. به خدا سوگند، باید خالص شوید و همانند جدا شدن کاه (تلخه گندم) از دانه گندم غریال می شوید.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. صافی گلپایگانی، لطف الله، تجلی توحید در نظام امامت، قم، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجله الله تعالی فرجه الشریف، مرکز تخصصی امامت و مهدویت، ۱۳۸۹.

راه‌های جلب رضایت و تقرب به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف

۶۷

پیام شناسه: رضایت امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف در گرو رضایت خدای متعال

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- امامی که در محضرش نیستیم، چگونه رضایتش را به دست آوریم؟
- باید دنبال رضایت خدا بود یا رضایت امام عجل الله تعالی فرجه الشریف؟

تبیین موضوع و پیام:

امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف موعود موجود است و ارتباط با ایشان در قدم اول نیازمند سنخیت با ایشان است. از منظر اسلام، همه امامان علیهم السلام زنده هستند، همان‌طور که در اذن ورود حرم‌های مطهر ایشان این‌گونه می‌خوانیم «شهادت می‌دهم، جایگاه مرا می‌بینی و کلام مرا می‌شنوی». باور به این مقام برای امام معصوم عجل الله تعالی فرجه الشریف،

اولین قدم برای رعایت حق او و جلب رضایتش است. در قدم دوم، شناخت سایر صفات حضرت علیه السلام است که به انسان کمک می‌کند در مقام عمل، رفتار خود را در مواجهه با ایشان در عالم خلقت تنظیم نماید. قدم سوم ایجاد ارتباط قلبی با امام علیه السلام است و در نهایت توجه به این نکته که تنها راه رضایت حضرت علیه السلام، جلب رضایت حق تعالی با انجام واجبات و ترک محرمات است.

مستندات:

اهل بیت علیهم السلام، ناظر بر اعمال انسان‌ها:

• سوره مبارکه توبه / ۱۰۵: وَقُلْ اَعْمَلُوا فَاَسْبِرَی اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ اِلٰی عَالَمِ الْغَیْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

حق تعالی از چه اموری راضی است که آن موجب رضایت حجت خدا خواهد بود؟
راستی و راست‌گویی:

• سوره مبارکه مائده / ۱۱۹: قَالَ اللّٰهُ هَذَا یَوْمٌ یَنْفَعُ الصّٰدِقِیْنَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّٰتٌ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِیْنَ فِیْهَا اَبَدًا رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِیْمُ

پیروان راستین:

• سوره مبارکه توبه / ۱۰۰: وَالسَّابِقُونَ الْاَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِیْنَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِیْنَ اتَّبَعُوهُمْ بِاِحْسَانٍ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِیْنَ فِیْهَا اَبَدًا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِیْمُ

حب و بغض برای خدا:

• سوره مبارکه مجادله / ۲۲: لَا تَجِدُ قَوْمًا یُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْیَوْمِ الْاٰخِرِ یُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا اَبَاءَهُمْ اَوْ اَبْنَاءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَشِیْرَتَهُمْ اُولَئِكَ كَتَبَ فِی قُلُوبِهِمُ الْاِیْمَانَ وَاَیَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَیُدْخِلُهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِیْنَ فِیْهَا رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ اُولَئِكَ حِزْبُ اللّٰهِ اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

ترس از خدا فقط:

- سوره مبارکه بینه / ۸: جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ
- امام حسین علیه السلام: رَضِيَ اللَّهُ رِضَانًا أَهْلَ الْبَيْتِ (اللهوف، ص ۶۰)؛ خشنودی خداوند، خشنودی ما اهل بیت است.

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. هراتیان، علی، راهی به خیمه دوست: توصیه‌هایی برای تقرب به آستان مقدس امام عصر علیه السلام، قم: عطر عترت، ۱۳۹۴.

چگونگی ارتباط با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف در عصر غیبت (صدقه، دعا و عمل به تکالیف)

پیام شناسه: با امام بودن مطابق نظر امام عجل الله تعالی فرجه الشریف

۷۰

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- چه نیازی به ایجاد ارتباط دلی یعنی دل‌بستگی با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف داریم؟
- آیا ارتباط ظاهری هم با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ممکن است؟

تبیین موضوع و پیام:

- مراحل ارتباط با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را می‌شود در دو سطح کلی بررسی کرد:
- الف: ابراز دوستی سطحی با حضرت دوست که از راه‌های زیر امکان‌پذیر است:
۱. توجه و ابراز علاقه در جشن‌های سالانه مثل نیمه شعبان؛
 ۲. خواندن دعا‌های مرتبط با حضرت علیه السلام مانند دعای ندبه، زیارت آل یس و...؛
 ۳. رفتن به مکان‌های مقدس منتسب به حضرت علیه السلام مثل مسجد جمکران و

مسجد سهله؛

۴. طلب یاری، توسل و توجه به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف برای رفع مشکلات.

ب: دوستی و ارتباط عمیق و پایدار با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف که از راه‌های زیر امکان پذیر است:

۱. ارتباط و دوستی اولیه باید از مرحله مشکلات شخصی عبور کرده، فقط به خاطر شخص امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف باشد تا این دوستی، عمیق و دائمی گردد؛ همان‌گونه که در زندگی اگر بخواهیم علاقه خود را به کسی نشان دهیم، از خود او دلجویی می‌کنیم، به او هدیه‌ای می‌دهیم و به او ابراز علاقه می‌کنیم. البته برای ایجاد این نوع دوستی برنامه مداوم لازم است؛ مانند خواندن دعای عهد هر روز صبح، خواندن قرآن برای سلامتی حضرت به طور روزانه و...

۲. احساس حضور؛ راه دیگری که در دستورات دینی به آن تأکید شده است تا ارتباطی عمیق و صمیمی با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف برقرار شود، احساس حضور امام عجل الله تعالی فرجه الشریف و تبدیل غیبت ظاهری او به درک حضور واقعی او است. در احادیث شریف آمده است کسانی که غیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف نزد آنان به منزله مشاهده باشد، همیشه امام عجل الله تعالی فرجه الشریف را حاضر و ناظر می‌بینند.

مستندات:

- آیات همراهی با حجت الهی که نسبت به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف جاری است؛
- سوره مبارکه حدید / ۲۸: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنَ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 - سوره مبارکه یونس / ۷۳: فَكَذَّبُوهُ فَجَعَلْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ
 - سوره مبارکه توبه / ۸۸: لِكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
 - وَأَعِزَّنَا عَلَى تَأْدِيَةِ حُقُوقِهِ إِلَيْهِ وَالْاجْتِهَادِ فِي طَاعَتِهِ وَاجْتِنَابِ مَعْصِيَتِهِ وَأَمْنِ عَلَيْنَا

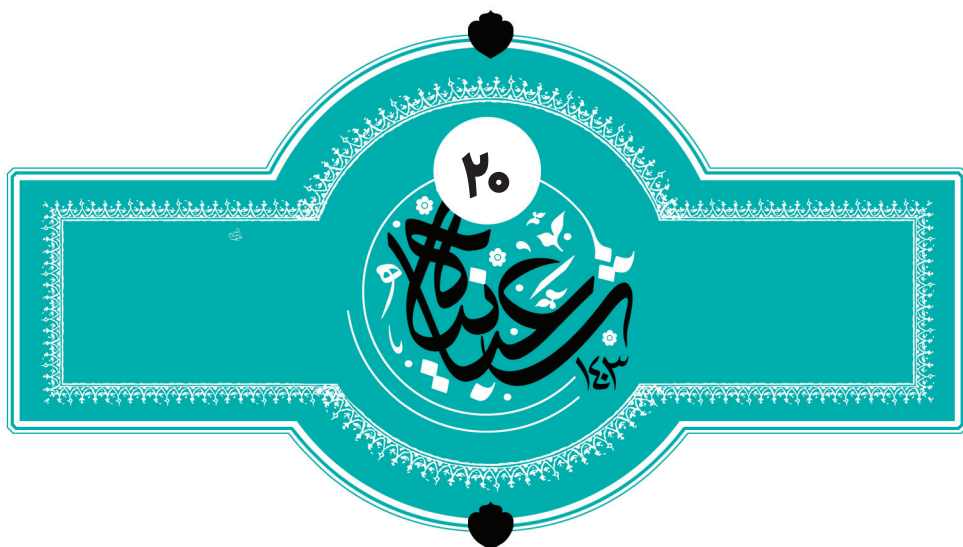
بِرِضَاهُ (دعای ندبه)؛ ادای حقوق حضرت علیه السلام، مهم‌ترین راه ارتباط با ایشان است.

• امام باقر علیه السلام: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَحْيَا حَيَاتِي وَيَمُوتَ مِيتَتِي وَيَدْخُلَ الْجَنَّةَ الَّتِي وَعَدَنِي رَبِّي فَلْيَتَوَلَّ عَلَيَّ بَنَ أَبِي طَالِبٍ وَذُرِّيَّتَهُ الظَّاهِرِينَ أَيْمَةَ الْهُدَى وَمَصَابِيحَ الدُّجَى مِنْ بَعْدِهِ فَإِنَّهُمْ لَنْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ بَابِ الْهُدَى إِلَى بَابِ الضَّلَالَةِ (ابن شجرى، أمالى، ج ۱، ص ۱۳۶)؛ هرکه دوست دارد که مثل من زندگی کند و مانند من بمیرد و به بهشتی که پروردگارم مرا وعده داده است وارد شود، پس باید ولایت علی بن ابی طالب و وارثان پاک او را بپذیرد که پس از من، امامان هدایتگر و چراغ‌های تاریکی‌ها هستند؛ چه آنان هرگز شما را از راه راست، به کج‌راهه گمراهی نمی‌کشانند.

• امام باقر علیه السلام: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أَنْاسٍ بِإِمَامِهِمْ قَالَ الْمُسْلِمُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَسْتَ إِمَامَ النَّاسِ كُلِّهِمْ أَجْمَعِينَ قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ أَنَا رَسُولُ اللَّهِ إِلَى النَّاسِ أَجْمَعِينَ وَلَكِنْ سَيَكُونُ مِنْ بَعْدِي أَيْمَةُ عَلَى النَّاسِ مِنَ اللَّهِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَقُومُونَ فِي النَّاسِ فَيُكَذِّبُونَ وَيُظْلِمُهُمْ أَيْمَةُ الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ وَأَشْيَاعُهُمْ فَمَنْ وَالَاهُمْ وَاتَّبَعَهُمْ وَصَدَّقَهُمْ فَهُوَ مِنِّي وَمَعِيَ وَسَيَلْقَانِي أَلَا وَمَنْ ظَلَمَهُمْ وَكَذَّبَهُمْ فَلَيْسَ مِنِّي وَلَا مَعِيَ وَأَنَا مِنْهُ بَرِيءٌ (الكافی، ج ۱، ص ۲۱۵)؛ هنگامی که «یَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أَنْاسٍ بِإِمَامِهِمْ» نازل شد، مسلمانان گفتند: «ای رسول خدا! آیا تو امام همه مردم نیستی؟» پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «من پیامبر و فرستاده خدا به سوی همه مردم هستم، اما بعد از من مردم از سوی خدا، از اهل بیت من امامانی خواهند داشت که در میان مردم خواهند آمد و تکذیب می‌شوند و سردمداران کفر و طرفداران آن‌ها، به این امامان ظلم خواهند کرد، هرکس با آن‌ها دوستی کند و ولایت آن‌ها را بپذیرد و پیرو آن‌ها باشد، او از من است، همراه من خواهد بود و مرا ملاقات خواهد کرد اما هرکس به آن‌ها ظلم کند و آن‌ها را تکذیب نماید، از من و همراه من نخواهد بود و من از او بیزارم».

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. گنجی، حسن، چهارده گفتار پیرامون ارتباط معنوی با حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، قم: انتشارات مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵.

نقش مؤمنان در زمینه سازی ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف

۷۳

پیام شناسه: منتظر ظهور و شروع از خود

سؤالات اساسی و چالش های فکری مخاطب

- اگر ظهور که به اراده الهی است، چه کاری از دست ما برمی آید؟
- چگونه می توان برای ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف زمینه سازی کرد؟

تبیین موضوع و پیام:

ظهور امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف وابسته به آمادگی و خواست انسان ها است، همان طور که غیبت ایشان نیز به رفتار و تصمیمات مردم مرتبط بوده است. طبق آیات قرآن، تغییر شرایط بستگی به تغییر درونی انسان ها دارد و اتحاد و آمادگی شیعیان، شرط اساسی برای تعجیل در ظهور است. روایت های اسلامی نیز نشان می دهند که در صورت وجود یارانی هم سطح یاران پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در جنگ بدر، قیام

امامزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف محقق خواهد شد؛ بنابراین، مردم وظیفه دارند با افزایش آگاهی و شناخت نسبت به امام و اندیشه مهدویت، زمینه ساز ظهور شوند.

اندیشه مهدویت یک تفکر جهانی است که نجات بشر از ظلم و فساد را هدف قرار داده و برای تحقق آن، آگاهی عمومی ضروری است. این آگاهی از طریق گسترش معارف مهدوی، رشد فکری و ایجاد آمادگی جهانی محقق می شود.

انتظار سازنده، ایجاد وحدت میان حق طلبان و شکل گیری جنبش های جهانی علیه ظلم، از اقدامات اساسی در این مسیر است. همچنین، ترویج فرهنگ انتظار و افزایش درک عمومی نسبت به ضرورت حکومت جهانی امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از جمله وظایف پیروان این مکتب است.

زمینه سازی برای ظهور، شامل شناخت امام، مبارزه با انحرافات، خودسازی، تبیین اهداف حکومت امام و انتظار فعالانه است. شناخت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف لازمه ایمان صحیح بوده و مبارزه با فساد، شرط لازم برای ظهور عدالت است.

خودسازی یاران امام از مهم ترین عوامل ظهور است و ایشان باید از نظر اخلاقی و فکری برای این مسئله آماده باشند. علاوه بر این، انتظار فرج نه تنها یک عبادت مهم است، بلکه خود به عنوان یک حرکت عملی در جهت ظهور تلقی می شود؛ بنابراین، آگاهی، اتحاد و عمل به وظایف دینی، اصلی ترین راهکارهای تحقق ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به شمار می روند.

مستندات:

- سوره مبارکه رعد/ ۱۱: ... إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۚ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ ۚ وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ
- سوره مبارکه انفال/ ۵۳: ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۚ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
- سوره مبارکه حج / ۴۱: الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

• سوره مبارکه نور/ ۵۵: وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

• و سوره مبارکه قصص / ۵، انبیاء / ۷۳، فرقان / ۷۴ و سجده / ۲۴

• اگر مؤمنان و شیعیان براساس این زیارتی که می خوانند عمل کنند، زمینه ساز ظهور می شوند وگرنه امکان ظهور نخواهد بود. بِأَيِّ أَنتُمْ وَ أُمِّي وَأَهْلِي وَ مَالِي وَأُشْرَتِي أَشْهَدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُكُمْ أَنِّي مُؤْمِنٌ بِكُمْ وَبِمَا آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرٌ بَعْدُوكُمْ وَبِمَا كَفَرْتُمْ بِهِ مُسْتَبْصِرٌ بِشَأْنِكُمْ وَبِضَلَالَةٍ مَنْ خَالَفَكُمْ مَوَالٍ لَكُمْ وَلَاؤِلِيَاكُمْ مُبْغِضٌ لِأَعْدَائِكُمْ وَوَعَادٌ لَهُمْ سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَكُمْ وَحَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ مُحَقَّقٌ لِمَا حَقَّقْتُمْ مُبْطِلٌ لِمَا أَبْطَلْتُمْ مُطِيعٌ لَكُمْ عَارِفٌ بِحَقِّكُمْ مُقَرَّرٌ بِفَضْلِكُمْ مُحْتَمِلٌ لِعِلْمِكُمْ مُحْتَجِبٌ بِذِمَّتِكُمْ مُتَعَرِّفٌ بِكُمْ وَمُؤْمِنٌ بِبِأَيَابِكُمْ مُصَدِّقٌ بِرَجْعَتِكُمْ مُنْتَظِرٌ لِأَمْرِكُمْ مُزَيِّبٌ لِدَوْلَتِكُمْ أَخَذَ بِقَوْلِكُمْ عَامِلٌ بِأَمْرِكُمْ مُسْتَجِيرٌ بِكُمْ زَائِرٌ لَكُمْ لَا يُدَّ عَائِدٌ يُقْبِرُكُمْ مُسْتَشْفِعٌ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِكُمْ وَمُتَقَرِّبٌ بِكُمْ إِلَيْهِ وَمُقَدِّمٌ أَمَامَ طَلِبَتِي وَخَوَانِجِي وَإِرَادَتِي فِي كُلِّ أَحْوَالِي وَأُمُورِي مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَعَلَانِيَتِكُمْ وَشَاهِدٌ بِكُمْ وَغَائِبٌ بِكُمْ وَأَخِيرٌ بِكُمْ وَمَقْصُوفٌ فِي ذَلِكَ كُلِّهِ إِلَيْكُمْ وَمُسَلِّمٌ فِيهِ مَعَكُمْ وَقَلْبِي لَكُمْ سِلْمٌ وَرَأْيِي لَكُمْ تَبِعٌ وَنُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ حَتَّى يُحْيِيَ اللَّهُ دِينَهُ بِكُمْ وَيَرُدَّكُمْ فِي آيَاتِهِ وَيُظْهِرَكُمْ لِعَدْلِهِ وَيُمَكِّنَكُمْ فِي أَرْضِهِ فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا مَعَ عَدُوِّكُمْ آمَنْتُ بِكُمْ وَتَوَلَّيْتُ أَخِيرَكُمْ بِمَا تَوَلَّيْتُ بِهِ أَوْلَكُمْ وَبَرَنْتُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَمِنْ الْجَبْنِ وَالطَّاعُوتِ وَالشَّيَاطِينِ وَحَزْبِهِمُ الظَّالِمِينَ لَكُمْ الْجَا حِدِينَ لِحَقِّكُمْ وَالْمَارِقِينَ مِنْ وَلَايَتِكُمْ وَالْعَاصِيِينَ لِأَرْثِكُمْ الشَّاكِينَ فِيكُمْ الْمُتَحَرِّفِينَ عَنْكُمْ وَمِنْ كُلِّ وَلِيَجَةِ دُونَكُمْ وَكُلِّ مُطَاعٍ سِوَاكُمْ وَمِنْ الْأَئِمَّةِ الَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ... (زیارت جامعه کبیره)؛ پدر و مادرم و اهل و مال و طایفه ام فدای شما، خدا و شما را گواه می گیرم که من به شما و به آنچه شما ایمان آوردید، باور دارم و کافرم نسبت به دشمنان و آنچه را شما به آن کفر ورزیدید. بینایم به مقام شما و به گمراهی آنکه با شما مخالفت کرد. دوست دار شما و دوستان شما، دشمنان

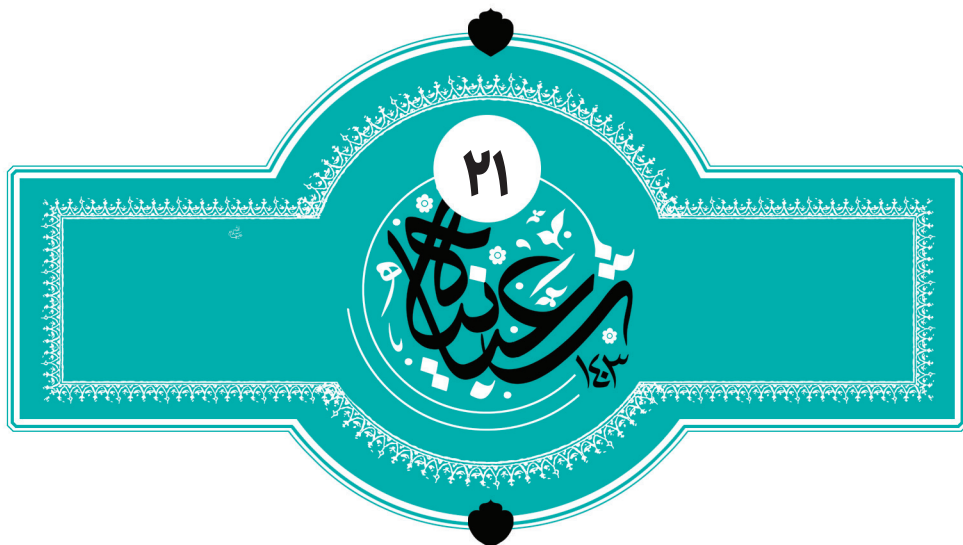

نسبت به دشمنان شما و دشمن آنانم. در صلحم با هر که با شما در صلح است و در جنگم با هر که با شما جنگید. حق می‌دانم آنچه را شما حق دانستید و باطل می‌دانم آنچه را شما باطل دانستید. به فرمان شمایم. عارف به حقتان هستم؛ به برتری شما اقرار دارم، تحمل‌کننده دانش شمایم، پرده‌نشین پیمان و حرمت شما هستم، به شما معترفم، به بازگشتان مؤمنم، بازگشتان را باور دارم، چشم به راه فرمان شمایم، در انتظار حکومت شما به سر می‌برم. گیرنده گفته شما هستم، عمل‌کننده به فرمان شما هستم، پناهنده به شمایم، زائر شما هستم، ملتجی و پناهنده به قبر شمایم، خواهنده شفاعت به درگاه خدای عزوجل به وسیله شما هستم و به سوی او به سبب شما تقرب می‌جویم و مقدم‌کننده شما پیش روی خواسته‌ام و حاجاتم و ارادتم در همه احوال و امورم. به نهان و آشکارتان و حاضر و غایبتان و اول و آخرتان ایمان دارم و در همه این‌ها واگذارنده کار به شمایم و در این‌ها به همراه شما تسلیمم؛ دلم تسلیم شماست و رأیم تابع شماست و یاری‌ام برای شما آماده است تا زمانی که خدا دینش را به وسیله شما زنده کند و شما را در ایامش بازگرداند و برای عدالتش آشکارتان نماید و در زمینش پابرجایتان فرماید. پس با شمایم با شما، نه با غیر شما، به شما ایمان آوردم. آخرین شما را دوست دارم، همان‌طور که اولین شما را دوست داشتم. به سوی خدا از دشمنانتان بیزاری می‌جویم و نیز بیزاری نمودم از جبت و طاغوت و شیاطین و گروهشان، آن ستم‌کنندگان به شما و منکران حقتان و خارج‌شدگان از ولایتان و غصب‌کنندگان میراثتان و شک‌کنندگان در حقانیتتان و منحرف‌شوندگان از حضرتتان و از هر آنچه به غیر شما وارد در دین شده و از دین نیست و از هر اطاعت شده‌ای جز شما و از رهبرانی که مردم را به آتش دوزخ می‌خوانند...

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. سلیمیان، خدامرداد، نقش مردم در انقلاب جهانی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، قم: مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم، ۱۳۹۲.

آثار و پیامدهای فردی و اجتماعی زیارت امام زمان عجل الله تعالی فرجه المصروف

۷۷

پیام شناسه: زیارت امام عجل الله تعالی ادای حق و استفاده از برکات وجودی او

سؤالات اساسی و چالش‌های فکری مخاطب

- مگر می‌توان امام غایب را زیارت کرد؟
- امامی را که نمی‌توان دید، زیارت او چه اثری دارد؟!

تبیین موضوع و پیام:

هر کاری و هر حرکت و سکونی در عالم هستی نه تنها اثر، بلکه آثاری دارد و زیارت امام عجل الله تعالی از آن مستثنا نیست و از آن جهت که امام عجل الله تعالی مثلِ اعلای الهی و حجتِ اوست، این آثار چندین برابر خواهد بود. همچنین بر اساس آیه شریفه «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ امثالِهَا» اگر انسان یا جامعه یک بار امام عجل الله تعالی را یاد کنند، او ده برابر

به یاد فرد و جامعه خواهد بود؛ همان طور که از امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف نقل شده که فرمود «ما شما را فراموش نمی‌کنیم...».

پرواضح است که آثار تربیتی زیارت، به میزان معرفت فرد و جامعه با زیارت‌شونده و نیز میزان تقوای عملی او بستگی دارد؛ بنابراین هر چه این سنخیت بیشتر باشد، آثار زیارت نیز بیشتر است. چنانچه زائر در هنگام زیارت به دنبال سنخیت پیدا کردن با امام عجل الله تعالی نباشد مثلاً در هنگام دعای ندبه صرفاً از دوری امام عجل الله تعالی گریه و ندبه کند اما وقتی جمله (وَاعِنَّا عَلَى تَأْدِيَةِ حُقُوقِهِ إِلَيْهِ...) را می‌گوید، حاضر نباشد مثلاً خمس بپردازد، طبعاً این دعا و زیارت حداقل فایده را خواهد داشت.

مستندات:

- سوره مبارکه انعام / ۱۶۰: مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَثْمَالِهَا ۖ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
- سوره مبارکه حدید / ۲۸: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
- سوره مبارکه فتح / ۹: لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَفِّرُوهُ وَتَكْسِبُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا
- سوره مبارکه شوری / ۲۳: ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۖ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۖ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ

• تمام آیاتی که در آن و اذْکُرْ فِی الْکِتَابِ مَرْیَمَ، اِبْرَاهِیمَ، مُوسَى، اِسْمَاعِیلَ، ادریس را دارد، مصادیقی برای یاد کردن از حجت خدا در هر عصری است؛ مثال‌های متعدد آن سوره مبارکه مریم آیات ۱۶، ۴۱، ۵۱، ۵۳ و ۵۴ و همچنین آیات که و اذْکُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ، ایوب، ابراهیم و اسحاق و یعقوب و اسماعیل و الیسع و ذا الکفل دارد سوره مبارکه ص آیات ۱۷، ۴۱، ۴۵ و ۴۸ و مانند این آیات.

- امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف: إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ وَلَا نَاسِينَ لِذِكْرِكُمْ وَلَوْلَا ذَلِكَ لَنَزَلَ

بِكُمْ الْأَوَاءُ وَاصْطَلَمَكُمْ الْأَعْدَاءُ فَاتَّقُوا اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ (بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۵)؛ ما در رعایت حال شما کوتاهی نمی‌کنیم و شما را فراموش نمی‌کنیم، اگر جز این بود گرفتاری‌ها بر شما فرود می‌آمد و دشمنان، شما را ریشه‌کن می‌کردند، پس تقوای خدای بزرگ را پیشه خود سازید.

• از آثار مشترک زیارت ائمه اطهار علیهم‌السلام از جمله امام زمان عجل‌الله تعالی فرجه‌الشریف، هدایت یافتن به حکمت و موعظه حسنه است؛ در زیارت امیرالمؤمنین علیه‌السلام «أَشْهَدُ أَنَّكَ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ ... وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَدَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ...» (الکافی، ج ۴، ص ۵۷۰، ح ۱)؛ در زیارت سیدالشهدا علیه‌السلام «أَشْهَدُ أَنَّكَ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ ... وَدَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ...» (الکافی، ج ۴، ص ۵۷۴، ح ۱)؛ در زیارت جامعه کبیره «وَدَعَوْتُمْ إِلَى سَبِيلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ...» (من لایحضره الفقیه، ج ۲، ص ۶۰۹، ح ۳۲۱۳).

منابع مطالعاتی برای مخاطب:

۱. محدثی، جواد، فرهنگ زیارت (اهداف، آثار، تاریخچه، مشروعیت، سازندگی و آداب زیارت)، قم: مشعر، ۱۳۹۳.

